משרד המשפטים
פרקליטות המדינה

סיכום שנה 2015
פרקליטות המדינה

משרד המשפטים
פרקליטות המדינה

סיכום שנה

פרקליטות המדינה 2015

דבר פרקליט המדינה

אני גאה להציג בפניכם את דו"ח הסיכום השנתי של הפרקליטות.

דו"ח זה – המפורסם זו הפעם הראשונה – מהווה אבן דרך משמעותית בתהליך שמבצעת הפרקליטות בשנים האחרונות של מעבר לניהול מבוסס נתונים. תהליך זה, אשר החל בהטמעת מערכת ממוחשבת ייעודית לניהול תיקי הפרקליטות (מערכת "תנופ"ה"), ממשיך בטיוב ושיפור מתמיד של תהליכי הזנת הנתונים (בהווה ובעבר), ומאפשר לראשונה את הפקת הנתונים בפילוחים הרבים והמגוונים המוצגים בדו"ח זה, ברמת דיוק ועומק שלא הייתה קיימת בעבר בפרקליטות.

הפרקליטות מתקדמת בימים אלה ושואפת להגיע לעידן חדש של ניהול כלל תיקי הפרקליטות בסביבה ממוחשבת, תוך קידום התנהלות ירוקה, חסכונית ויעילה.

יכולות אלו מהוות מטבע הדברים, בין היתר, כלי ניהולי מהמעלה הראשונה המאפשר להנהלת הפרקליטות לקדם תהליכי התייעלות. כך לדוגמא, פרוייקט קיצור משך הטיפול בתיקי מב"ד (תיקים הממתינים לבירור דין), אותו הצבתי עם כניסתי לתפקיד כאחד מיעדי העיקריים, הוביל בשנתיים האחרונות לקיצור דרמטי במשך הטיפול בתיקים אלה – הפחתה של 50% במספר התיקים שהבירור בהם אורך יותר משנה, והפחתה של 90 % במספר התיקים שהבירור בהם אורך יותר משנתיים.

אני סמוך ובטוח שתמצאו את הנתונים המובאים בדו"ח זה מעניינים ביותר, ובמקרים מסויימים אף מפתיעים ביחס לעמדות הרווחות בציבור בכל הקשור לעבודת הפרקליטות.
לסיום, אבקש להודות מקרב לב לעובדי יחידת הניהול של הפרקליטות שעמלים כבר מספר שנים על הובלת התהליכים המפורטים לעיל, והשקיעו רבות בהפקת דו"ח זה, ובראשם – ראש יחידת הניהול, מר יריב רגב.

דבר ראש יחידת הניהול

אני מתכבד ושמח להביא בפניכם את סיכום עבודת הפרקליטות לשנת 2015. בדו"ח זה שמנו דגש על עבודת הפרקליטות בשני תחומי העיסוק המרכזיים שלה - התחום הפלילי והתחום האזרחי מנהלי, בדגש על עבודת המחוזות הטריטוריאלים.

הפרקליטות הציבה לעצמה כיעד מרכזי ומשמעותי את שיפור הנגשת פעילותה לטובת הציבור וכחלק מהשיח הציבורי. כחלק מעקרון מנחה וחשוב זה בעבודתנו, מצאנו לנכון לפרסם דו"ח זה, לראשונה השנה.

תוכלו למצוא בדו"ח נתונים הקשורים בעבודת מחוזות הפרקליטות הפלילית המתייחסים להיקף התיקים המטופלים בפרקליטות, מספר כתבי האישום שהוגשו בשנים האחרונות לצד מספר התיקים הפליליים שהוחלט שאין מקום להגיש בהם כתב אישום, ונתונים המתייחסים לתוצאות ההליכים השיפוטיים בערכאה הראשונה ובערכאת הערעור כמו גם נתונים הקשורים בתחום האכיפה הכלכלית.

בתחום האזרחי מנהלי תוכלו למצוא נתונים הקשורים בעבודת המחוזות האזרחיים ובעבודת המחלקה האזרחית בפרקליטות המדינה, כמו גם בתחום המתפתח של האכיפה האזרחית בפרקליטות.

הפרקליטות תוסיף לפעול, גם בשנים הבאות, להנגשת עבודתה ופועלה.

כתובתנו באינטרנט: http://www.justice.gov.il/Units/StateAttorney/Pages/default.aspx

יריב רגב
ראש יחידת הניהול
פרקליטות המדינה

תוכן עניינים

מבנה פרקליטות המדינה _____ 6

כח האדם בפרקליטות _____ 8

תמורות בפרקליטות בשנים האחרונות _____ 12

הפרקליטות הפלילית _____ 14

הפרקליטות האזרחית _____ 33

פרקליטות המדינה

פרקליטות המדינה היא הגוף המרכזי האמון על ייצוג המדינה והאינטרס הציבורי בפני הערכאות השיפוטיות השונות. הפרקליטות פועלת הן בשדה המשפט הפלילי והן בשדה המשפט האזרחי והמנהלי.

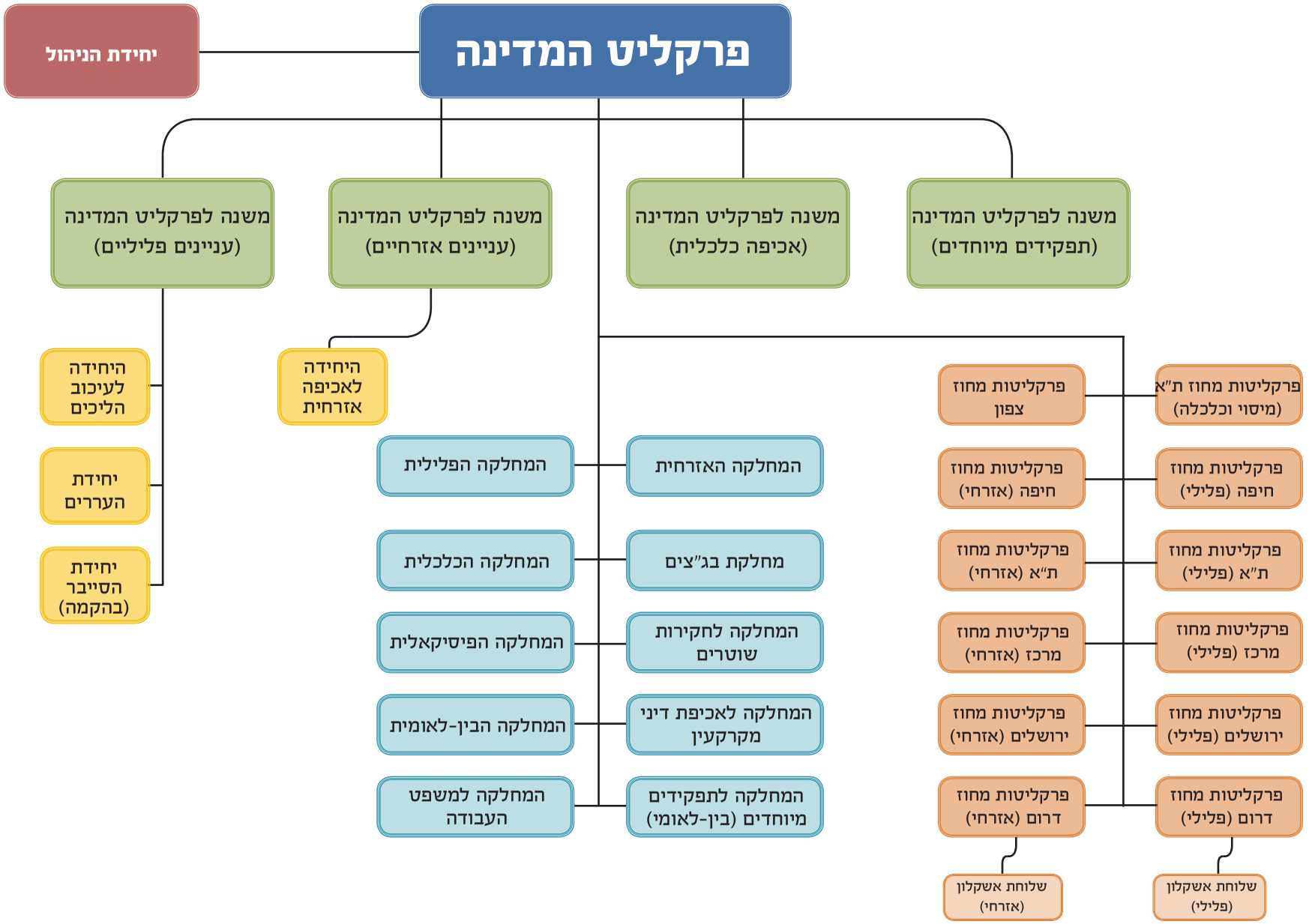
בתחום הפלילי, הפרקליטות מייצגת את המדינה כמאשימה בבתי-המשפט, מלווה את החקירות הפליליות ומובילה את המדיניות המשפטית בתחום אכיפת החוק - כל זאת בכפוף להנחיות היועץ המשפטי לממשלה ופרקליט המדינה. בתחום האזרחי והמנהלי, הפרקליטות היא הגורם המרכזי המייצג את גופי הממשלה השונים והאינטרס הציבורי בפני בתי-המשפט, וכן משתלבת הפרקליטות בכלל פעילותה של הרשות המבצעת, כשותפה בגיבוש המדיניות המשפטית ובביסוסה.

<u>מבנה הפרקליטות</u>

בראש הפרקליטות עומד פרקליט המדינה, מר שי ניצן, ולו ארבעה משנים: מר אלי אברבנל, משנה לפרקליט המדינה (עניינים פליליים); גב' אורית סון, משנה לפרקליט המדינה (עניינים אזרחיים); מר יהודה שפר, משנה לפרקליט המדינה (אכיפה כלכלית); ומר עמית איסמן, משנה לפרקליט המדינה (תפקידים מיוחדים).
הפרקליטות מורכבת מיחידות מטה וממחוזות בפריסה גיאוגרפית.

יחידות המטה כוללות את פרקליט המדינה, המשנים לפרקליט המדינה, יחידת הניהול בפרקליטות וכן 10 מחלקות מקצועיות ייעודיות. מרבית יחידות המטה שוכנות בירושלים, והן הוקמו בשל הצורך למקד את עבודת הפרקליטות סביב התמחות נושאית מסוימת. חלק מיחידות המטה עוסקות בייצוג המדינה בבית המשפט העליון (בשבתו כבג"צ ובשבתו כבית משפט לערעורים), וחלקן בעלות מאפיינים של פרקליטות מחוז. חלק מהיחידות מהוות מוקדי ידע מקצועי בתחומים שונים, והן מנחות את עבודת פרקליטויות המחוז השונות, בנושאים מקצועיים שבתחומי אחריותן.

פרקליטויות המחוז מחולקות בחלוקה גיאוגרפית בהתאם לפריסת בתי המשפט: צפון (נצרת), חיפה, תל אביב, מרכז (מקום מושבה בתל-אביב), ירושלים ודרום (באר שבע). בראש כל פרקליטות מחוז עומד פרקליט/ת מחוז. ככלל, בכל מחוז קיימות שתי פרקליטויות מחוז: פרקליטות פלילית אשר אמונה על ייצוג המדינה כמאשימה בתיקים הפליליים שהתרחשו בשטחה ושהטיפול בהם הוא בסמכות הפרקליטות; ופרקליטות אזרחית אשר אמונה על ייצוג המדינה כתובעת וכנתבעת בהליכים אזרחיים. בסה"כ קיימות כיום 12 פרקליטויות מחוז.

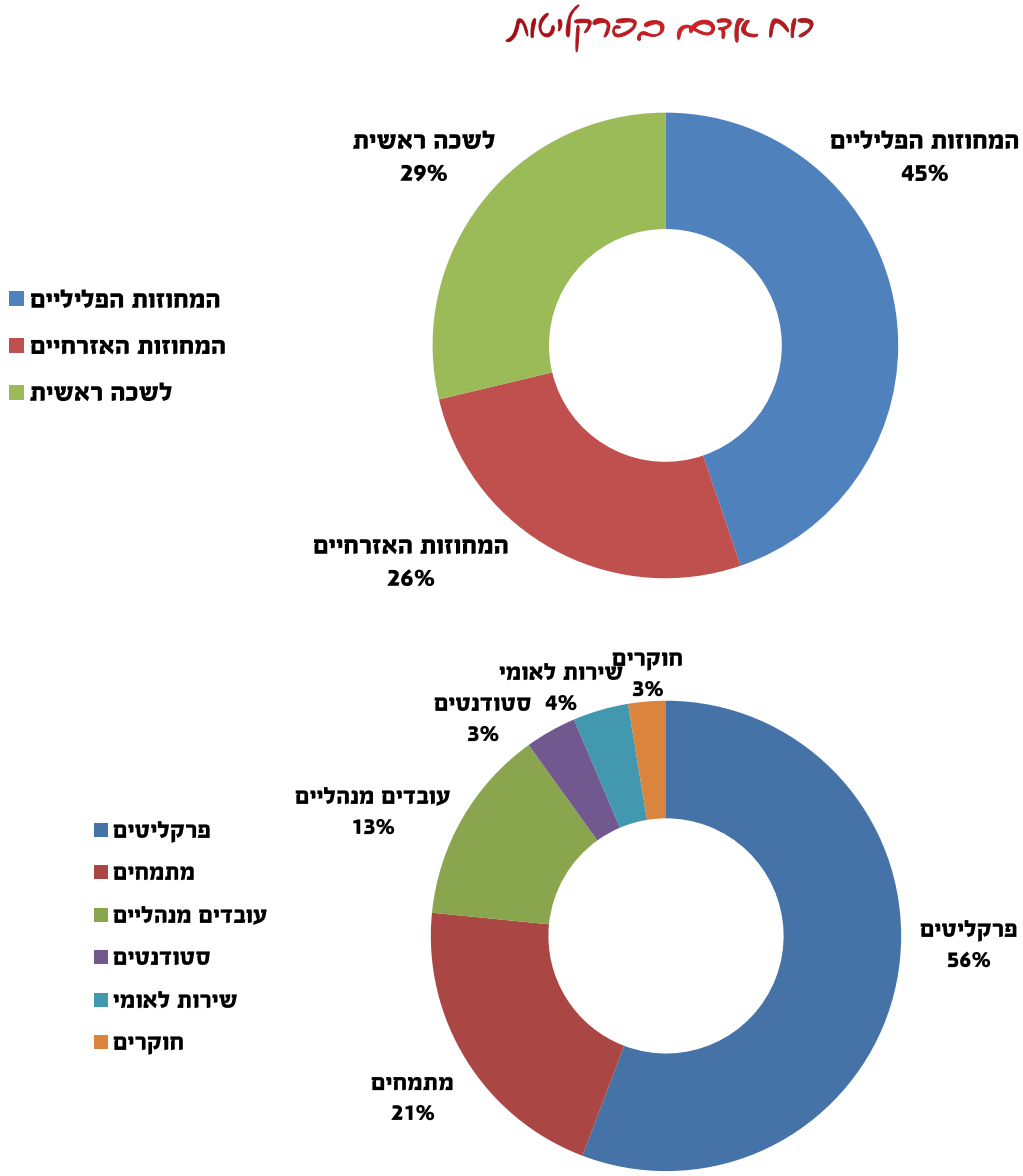

פרקליט המדינה
יחידת הניהול
משנה לפרקליט המדינה (תפקידים מיוחדים)
משנה לפרקליט המדינה (אכיפה כלכלית)
משנה לפרקליט המדינה (עניינים אזרחיים)
משנה לפרקליט המדינה (עניינים פליליים)
היחידה לאכיפה אזרחית
היחידה לעיכוב הליכים
יחידת העררים
יחידת הסייבר (בהקמה)
המחלקה האזרחית
מחלקת בג"צים
המחלקה לחקירות שוטרים
המחלקה לאכיפת דיני מקרקעין
המחלקה לתפקידים מיוחדים (בין-לאומי)
המחלקה הפלילית
המחלקה הכלכלית
המחלקה הפיסיקאלית
המחלקה הבין-לאומית
המחלקה למשפט העבודה
פרקליטות מחוז ת"א (מיסוי וכלכלה)
פרקליטות מחוז חיפה (פלילי)
פרקליטות מחוז ת"א (פלילי)
פרקליטות מחוז מרכז (פלילי)
פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי)
פרקליטות מחוז דרום (פלילי)
שלוחת אשקלון (פלילי)
פרקליטות מחוז צפון
פרקליטות מחוז חיפה (אזרחי)
פרקליטות מחוז ת"א (אזרחי)
פרקליטות מחוז מרכז (אזרחי)
פרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי)
פרקליטות מחוז דרום (אזרחי)
שלוחת אשקלון (אזרחי)

כח האדם בפרקליטות

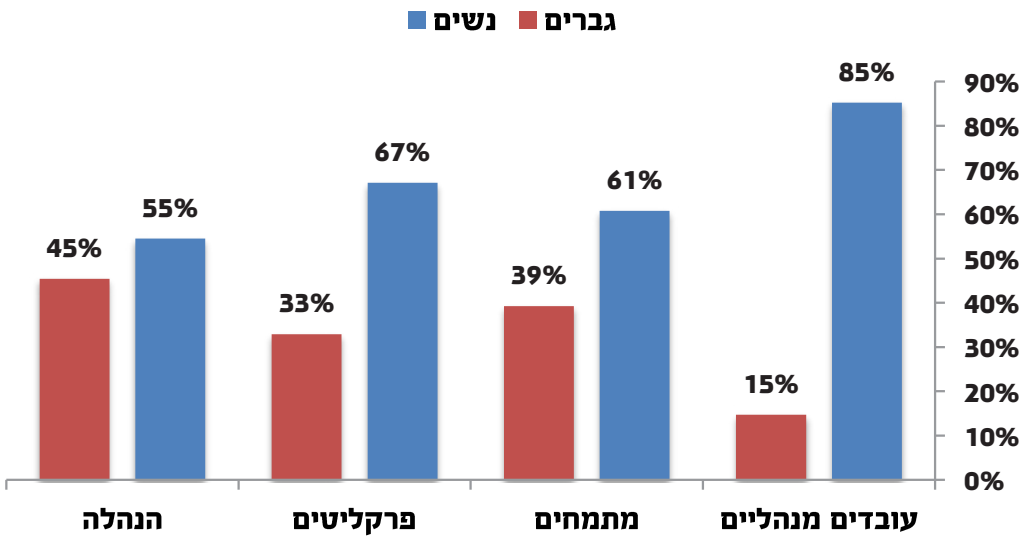
בפרקליטות מועסקים כ-1,750 עובדים.

מתוכם, למעלה מ-950 פרקליטים, כ-250 עובדים מנהליים, כ-350 מתמחים, כ-60 סטודנטים, כ-60 בני/בנות שירות וכ-45 חוקרי מח"ש.

כמחצית מהעובדים מועסקים בפרקליטויות המחוז הפליליות.

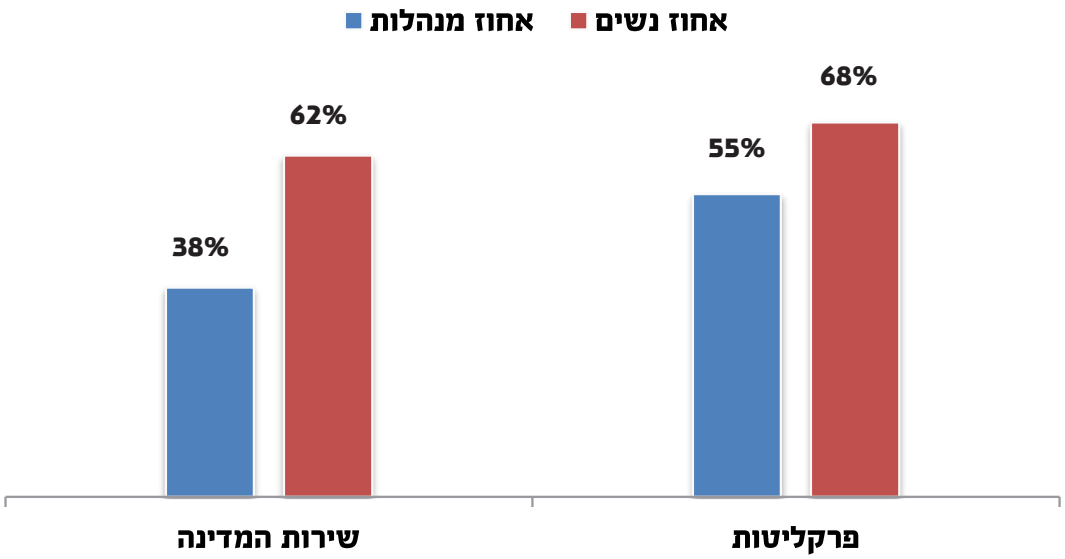

התפלגות מגדרית – עובדים

אחוז הנשים בקרב ההנהלה הבכירה של הפרקליטות, גבוה משמעותית מאחוז הנשים בקרב ההנהלה הבכירה בשירות המדינה

נשים בדרג ניהולי – השוואה לשירות המדינה

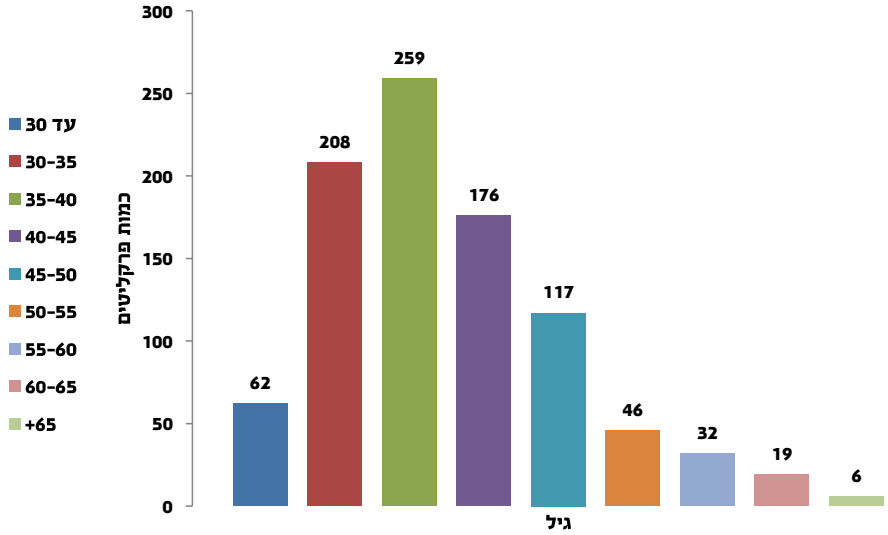

הפרקליטות היא גוף צעיר יחסית.

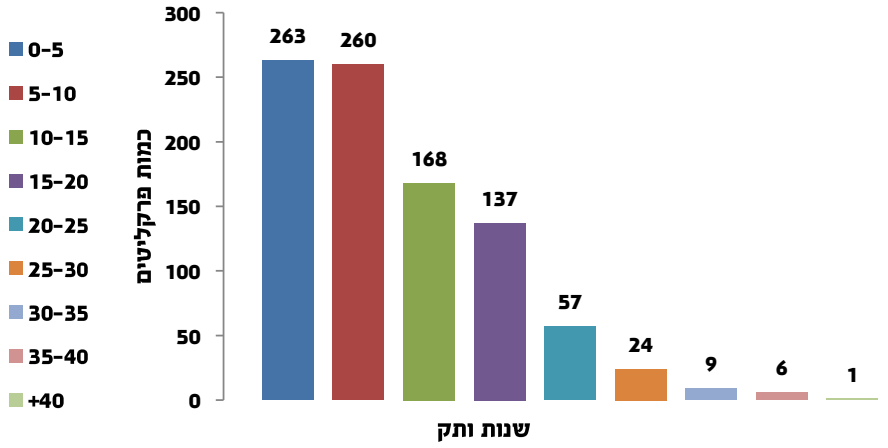
בחמש השנים האחרונות נקלטו בפרקליטות למעלה מ-260 פרקליטים חדשים.

כמחצית מהפרקליטים הם בני פחות מ-39.

התפלגות פרקליטים לפי גיל

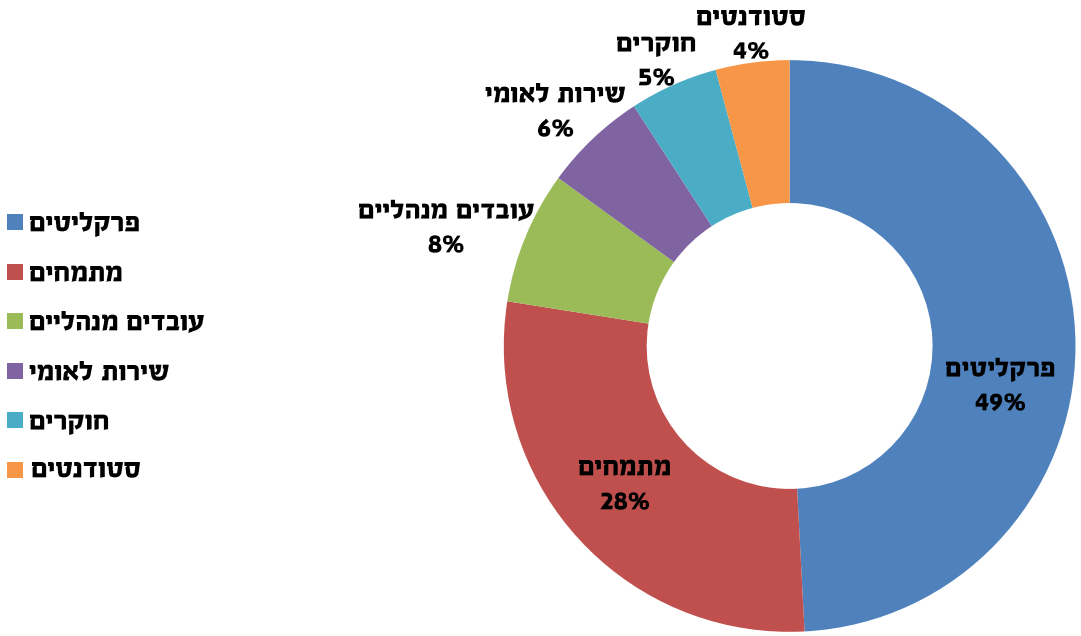
התפלגות פרקליטים לפי ותק

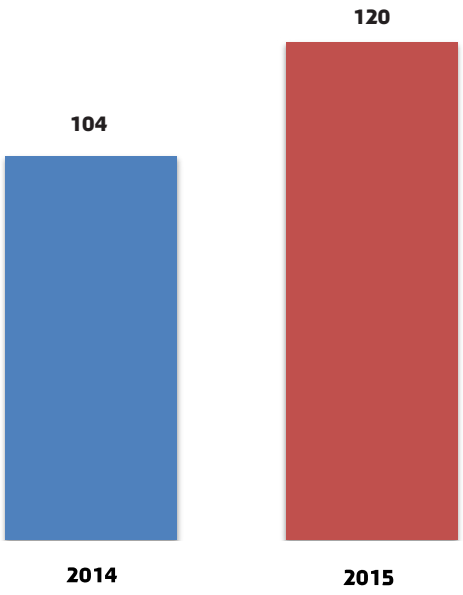

שילוב בני מיעוטים

בשנת 2015 חל גידול של כ-13% במספר בני המיעוטים המועסקים בפרקליטות. נכון לסוף שנת 2015, הועסקו בפרקליטות 120 בני מיעוטים, המהווים כ-7% מכלל העובדים. מחציתם (59 מתוכם) פרקליטים (כ-6% מכלל הפרקליטים) וכשליש (34 מתוכם) כמתמחים.

התפלגות בני מיעוטים

תמורות בפרקליטות בשנים האחרונות

רה ארגון במבנה הארגוני של הפרקליטות - בשנים האחרונות נערך "רה ארגון" במבנה הניהולי של הפרקליטות. המטרה המרכזית של רה הארגון הייתה חיזוק המסלול הניהולי בפרקליטות, תוך יצירת מוטת שליטה למנהלים, בסיוע ראשי צוותים, על הפרקליטים הזוטרים והמתמחים. בעוד בעבר נוהלו הפרקליטים בכל מחוז על-ידי פרקליט המחוז במישרין, עברה הפרקליטות למציאות של ניהול מדורג, בו מנוהל כל מחוז באופן מודולארי. כחלק מרה ארגון זה, במהלך שנת 2016 יוכשרו במסגרת תוכנית מנהלים ייעודית לפרקליטות, כ-180 מנהלים מהדרג התיכון. בנוסף, ובמטרה לשמר פרקליטים מצטיינים המתאימים פחות לתפקידי הניהול, נוצר תפקיד חדש - פרקליט מקצועי בכיר - עו"ד מומחה בתחומו המהווה מוקד ידע ומייצג את המדינה בתיקים החשובים והגדולים.

הטמעת מערכת מחשוב חדשה - מערכת תנופ"ה. בשנת 2011 עלתה לאוויר לראשונה מערכת המחשוב החדשה (תנופ"ה) אשר נועדה להחליף את מערכות המחשב הישנות אשר היו קיימות ביחידות הפרקליטות מאז סוף שנות ה-80. מערכת תנופ"ה החליפה את המערכות השונות שקדמו לה, הן מבחינת ריכוז המידע והן מבחינת הכלים, תהליכי העבודה והתפקוד המקצועי המתאפשר על ידה.

בתחילת שנת 2013 הושלמה הפריסה של המערכת בחטיבה הפלילית וביוני 2014 עלתה לאוויר גרסה ראשונה של המערכת המיועדת לתחום האזרחי-מנהלי. הטמעת מערכת תנופ"ה, אשר הייתה כרוכה גם בניהול שינוי ארגוני שכלל, בין היתר, הטמעת נהלי עבודה אחידים בין המחוזות, מספקת להנהלת הפרקליטות ולפרקליטי המחוזות כלי ניהולי משמעותי ומאפשרת את ניהול העבודה בהתבסס על נתונים מהימנים.

מהלך זה, הטומן בחובו שינוי תפיסתי של ממש בכל הנוגע לאופי עבודת הפרקליט, משפר את עבודת הפרקליטות. במבחן התוצאה, תורמת הטמעת המערכת להגדלת היקף המידע המצוי בקרב הפרקליט הבודד, ובתוך כך להרחבת מעגל הגורמים העובדים על תיק נקודתי באופן סימולטני. המשמעות: קיצור תהליכים וזמנים בחיי התיק ושיפור השירות לאזרח.

אסטרטגיה אזרחית - כחלק משינוי תפיסה בתחום האזרחי, הוקמה בשנת 2008 היחידה לאכיפה אזרחית בפרקליטות הפועלת בשני מישורים - (1) ייזום תביעות; (2) הפעלת מנגנון מיקור חוץ (שמטרתו לפנות את הפרקליטות להתמקדות בתיקים המשמעותיים). כחלק מתפיסה הוליסטית, החלו פועלים "שולחנות עגולים" הכוללים נציגים מהרשויות השונות, ובהם נבחנים הכלים השונים באמצעותם ניתן לפעול באורח אינטר-דיסציפלינארי ומסונכרן נגד פגיעה בזכויות הציבור והמדינה, ובתוך כך גם נגד תופעות עבריניות נפוצות.

אכיפה כלכלית – בתחום הפלילי מרכזת הפרקליטות מאמצים במלחמה בפשיעה המאורגנת באמצעות אכיפה כלכלית. בתוך כך, שמה לה הפרקליטות כיעד מרכזי להגדיל משמעותית את שיעור הכספים והרכוש הנתפשים זמנית והמחולטים באופן סופי - תוך הגברת מעורבות הפרקליטות בצעדים אזרחיים ומנהליים הנלווים לאכיפה הפלילית. בהקשר זה מונה משנה לפרקליט המדינה (אכיפה כלכלית) ובשלהי שנת 2011 הוקמו "חוליות אכיפה כלכליות" במחוז דרום ובמחוז מרכז. בשנת 2015 הוקמה חוליית אכיפה כלכלית במחוז תל אביב ובשנת 2016 מתוכננת הקמתן של חוליות נוספות.

טיפול בתיקי מב"ד (ממתינים לבירור דין) – בשנים האחרונות הפרקליטות מרכזת מאמצים לשיפור הטיפול בתיקים הממתינים לבירור דין, המצויים בסמכותה. חלק מהמאמצים התרכזו בשינוי נהלי העבודה ובפעולות התייעלות, וחלקם הופנו למישור המיחשובי, המאפשר בקרה ושליטה בעומסים. בשנת 2011 פורסמה הנחיית היועץ המשפטי לממשלה 4.1202 בדבר 'משך טיפול התביעה עד להגשת כתב אישום'. לפי ההנחיה לכל תיק מוגדר זמן טיפול מקסימלי, בהתאם לסיווג העבירה המרכזית בתיק. מאמצים אלו נושאים פרי, וכפי שניתן יהיה לראות בהמשך, על אף הגידול בכמות התיקים הנפתחים בפרקליטות, מלאי התיקים הפתוחים מצטמצם בהתמדה.

הכשרות – הפרקליטות משקיעה משאבים רבים בהכשרת כלל עובדיה מבחינה מקצועית, מעשית וניהולית. בשנים האחרונות נערכו לכלל העובדים המנהליים בכל אחת מהיחידות הכשרות מקצועיות אשר שמו דגש על שיפור ההיכרות עם עולם המשפט, תהליכים ומילון המושגים המשפטי ונערך קורס ניהול למזכירים ראשיים, אמרכ"לים ולעתודה הניהולית במזכירות. בנוסף נערכו בשנתיים האחרונות הכשרות ייעודיות לבנות השירות הלאומי שנקלטו לשירות בפרקליטות. בשנת 2015 נערכו 3 הכשרות מקצועיות לפרקליטים מתקדמים בתחום הפלילי, האזרחי והמנהלי אשר התמקדו בהקניית כלים פרקטיים לפרקליטים, לטובת שיפור יכולת הטיעון והליטיגציה. בנוסף נערכה בשנת 2015, לראשונה, הכשרת מתמחים ייעודית, ארצית.

משרד המשפטים
פרקליטות המדינה

הפרקליטות הפלילית

תחומי הפעילות המרכזיים

בתחום הפלילי, הפרקליטות מייצגת את המדינה כמאשימה בבתי-המשפט, מלווה חקירות פליליות מורכבות ומובילה את המדיניות המשפטית בתחום אכיפת החוק.

ככלל, מטפלת הפרקליטות רק בכ-10% מהתיקים הפליליים. מדובר באותם תיקים הנוגעים בעבירות החמורות שבספר החוקים - כדוגמת רצח, אונס ושוד. יתר התיקים (כ-90% מהתיקים) מטופלים ברובם על ידי התביעה המשטרתית כמו גם על ידי גופי תביעה נוספים.

מחוזות הפרקליטות הפליליים מיצגים את המדינה בערכאה הראשונה בבתי משפט השלום והמחוזי (לפי חומרת העבירה), בערעורים לבית המשפט המחוזי, בוועדות שחרורים ובעוד מגוון נושאים. בנוסף, מקום בו מתנהלת במשטרה חקירה מורכבת או רגישה, מלווים הפרקליטים במחוזות הפרקליטות, כמו גם ביחידות נוספות בפרקליטות (דוג' המחלקה הכלכלית ופרקליטות מחוז ת"א מיסוי וכלכלה), כבר משלב החקירה.

המחלקה הפלילית בפרקליטות המדינה מייצגת את המדינה בהליכים המתנהלים בבית המשפט העליון: ערעורים, בקשות לדיונים נוספים ומשפטים חוזרים, ועוד.

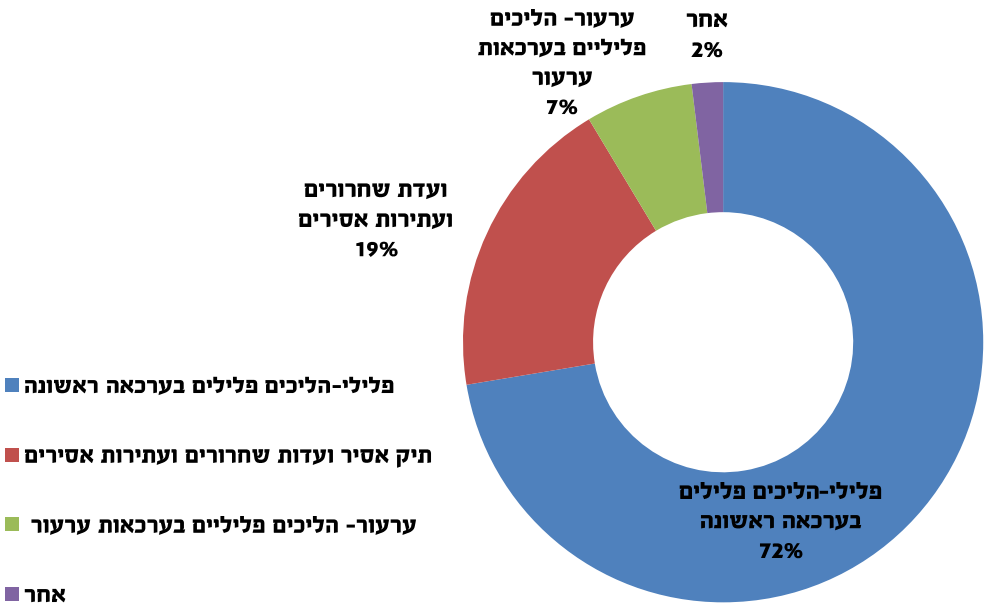
בכל שלבי ההליך, שמה לה הפרקליטות כדגש מרכזי את הקשר עם נפגעי העבירה, והשמירה על זכויותיהם בהליך הפלילי, הן באמצעות יחידת הסיוע בפרקליטות המדינה ובמחוזות הפרקליטות והן באמצעות קשר ומפגשים בלתי אמצעיים עם ארגוני הסיוע השונים לנפגעי העבירה.

עבודת המחוזות הפליליים

היקף הדיונים בבית המשפט

בשנת 2015 השתתפו הפרקליטים בפרקליטויות המחוז הפליליות ב-למעלה מ117,000 דיונים בבתי משפט השלום והמחוזי השונים.

חלוקת הדיונים בהתאם לסוג ההליך

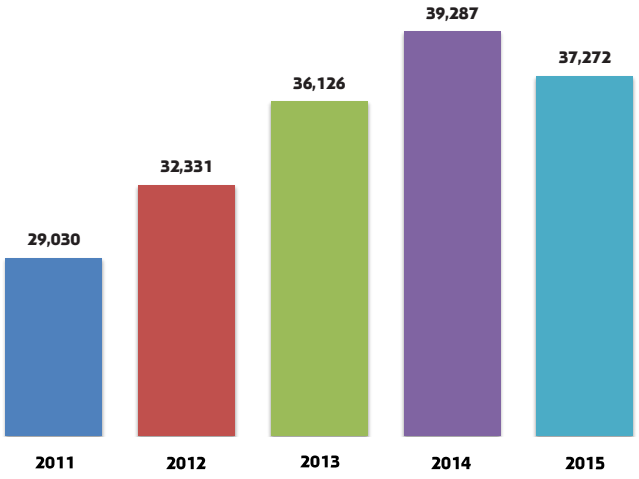

טיפול בתיקים פליליים (ערכאה ראשונה)

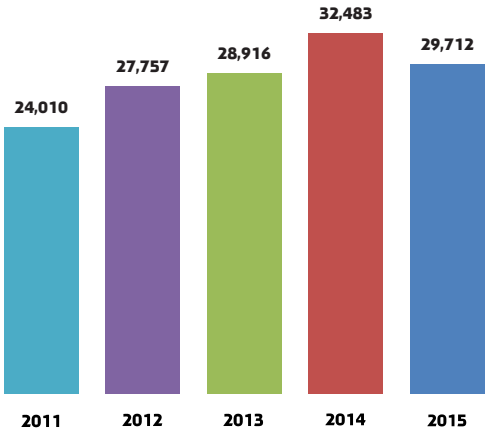
מרבית עבודת המחוזות הפליליים מתמקדת בטיפול בתיקי החקירה שמועברים מהמשטרה לפרקליטות, אשר בעקבותיהם מוגשים כתבי אישום לבתי המשפט השלום והמחוזי.

בשנים האחרונות, אנו עדים לעלייה בכמות תיקי החקירה שמועברים לפרקליטות ובהתאמה לעלייה בכמות תיקי הפרקליטות הפליליים שנפתחים בעקבותיהם* לאמור ישנה השפעה רבה על עומס העבודה במחוזות הפרקליטות הפליליים.

תיקי חקירה שהועברו לפרקליטות

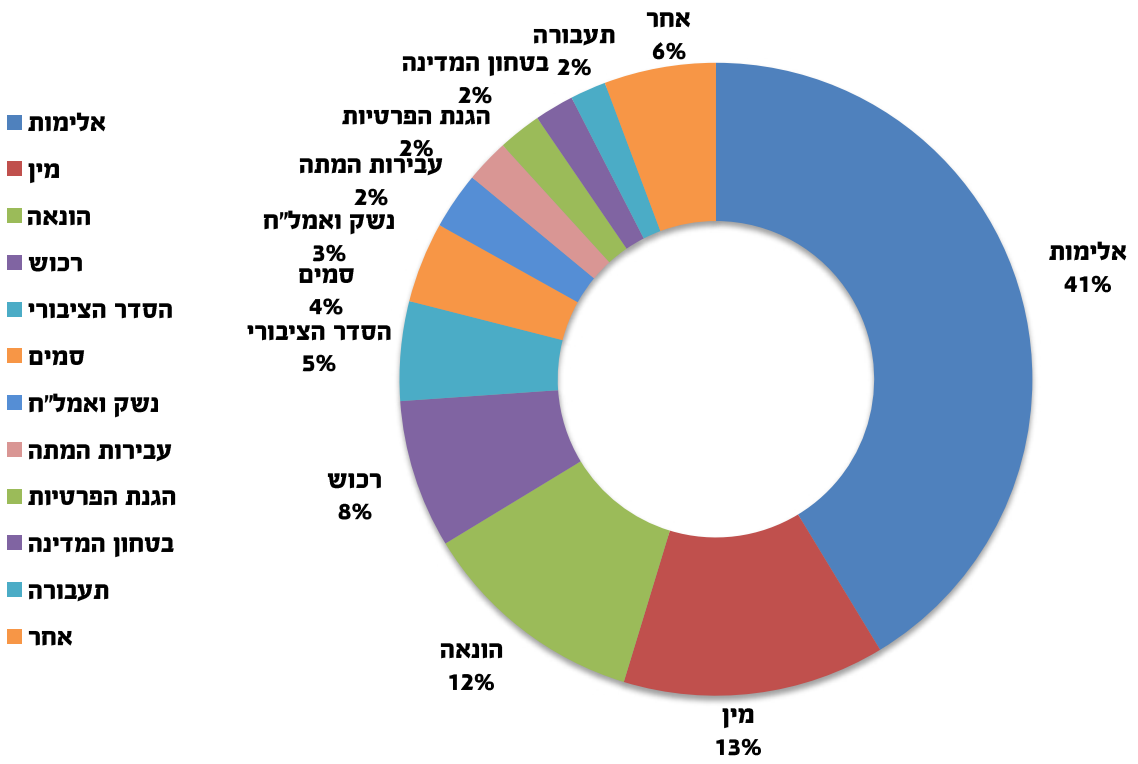
תיקי פרקליטות שנפתחו

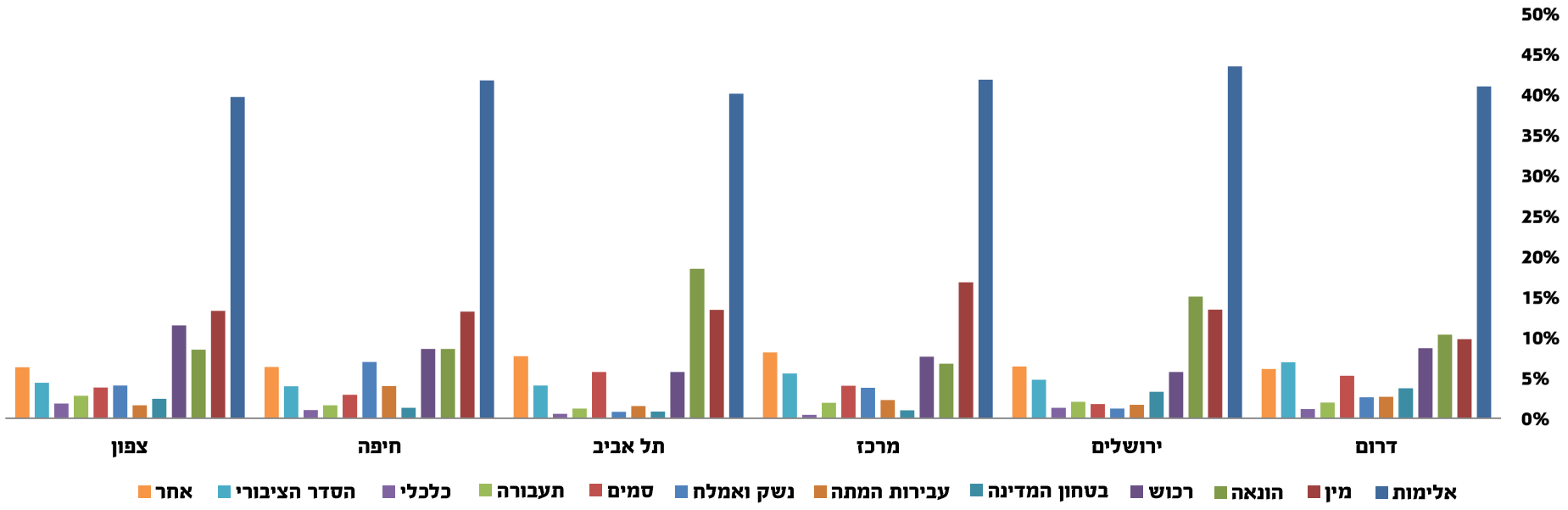
* כל תיק פרקליטות יכול להכיל יותר מתיק חקירה אחד, ובקשר לכל תיק פרקליטות יכול שיוגש לבית המשפט יותר מכתב אישום אחד.

התפלגות התיקים שנפתחו לפי סימול העבירה:

כאמור, הפרקליטות מטפלת רק בכ-10% מהתיקים הפליליים העוסקים בעבירות החמורות שבספר החוקים.
מתוך אותם תיקים כ- 41% מהתיקים שנפתחו בשנת 2015 נפתחו בגין עבירות אלימות,
כ- 13% בגין עבירות מין וכ-12% בגין עבירות הונאה.

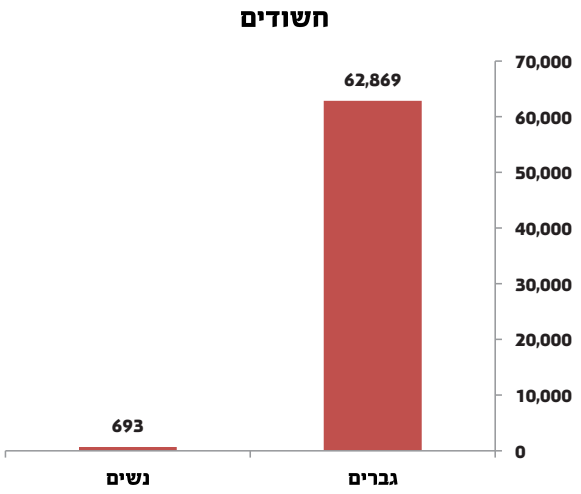
התפלגות התיקים שנפתחו במחוזות הפרקליטות לפי סימון עבירה

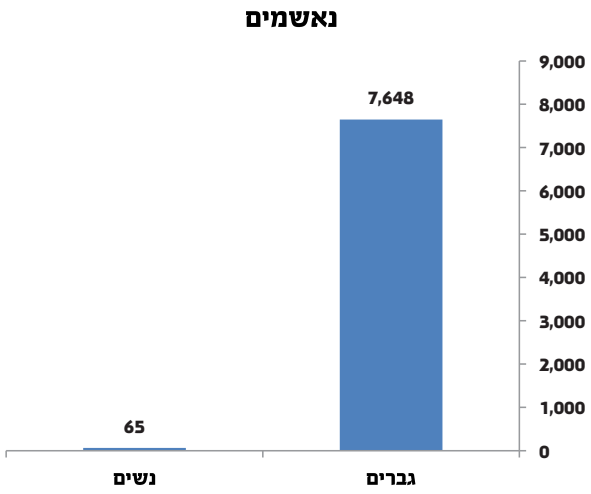

התפלגות התיקים שנפתחו לפי מגדר החשודים

1% מכלל החשודים שכנגדם נפתחו תיקי פרקליטות הינם נשים (693 חשודות), זאת לעומת כ-63,000 גברים חשודים.

יחס דומה נמצא גם בין הנאשמים והנאשמות שכנגדם הוגשו כתבי אישום ע"י הפרקליטות (65 נאשמות):

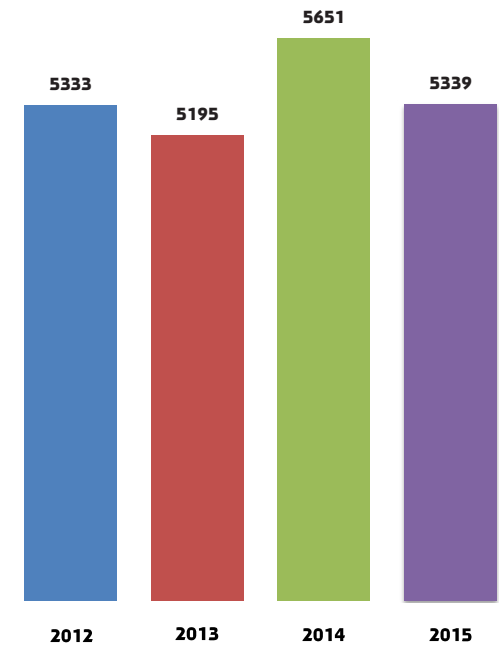

כתבי אישום שהוגשו

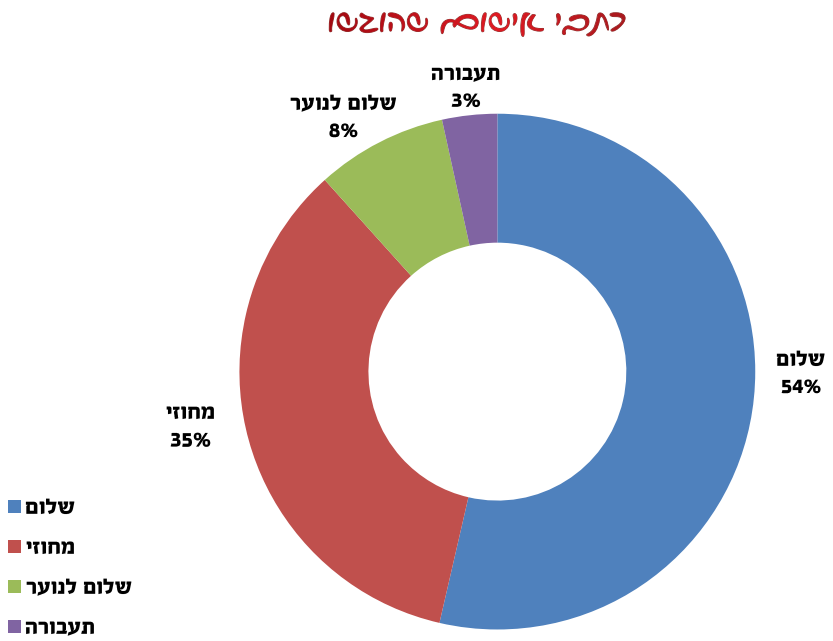
במהלך שנת 2015 הוגשו במחוזות הפרקליטות כ-5339 כתבי אישום.

כתבי אישום שהוגשו בחלוקה לשנים

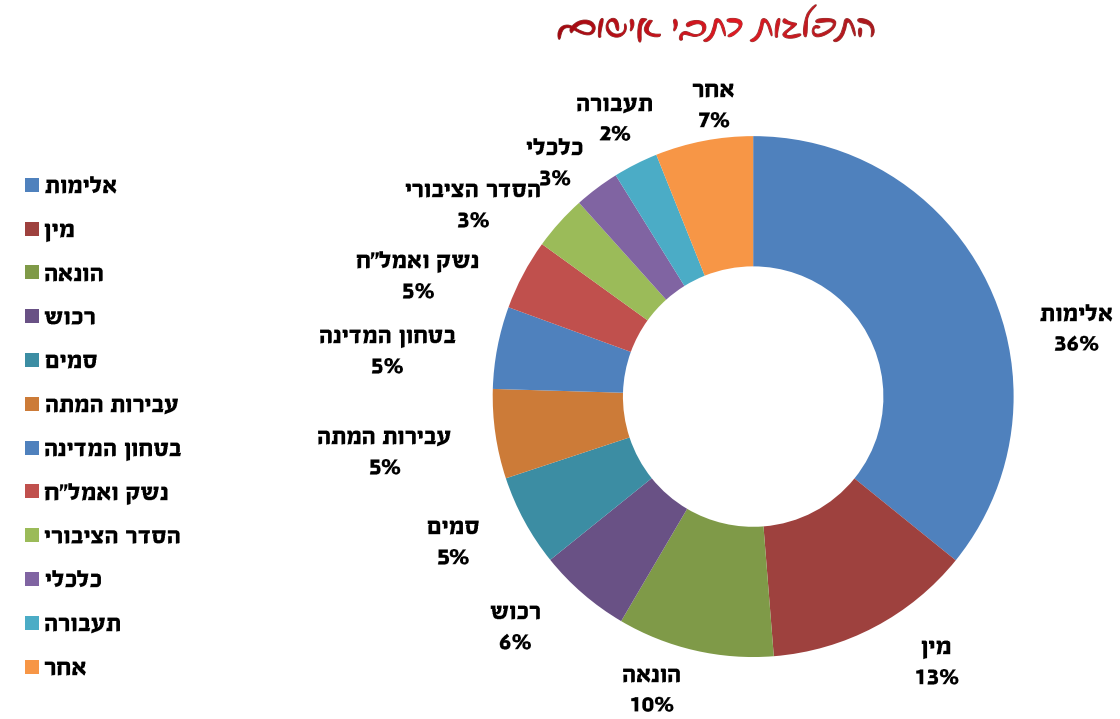
כתבי אישום שהוגשו

בשנת 2015 הוגשו לבתי המשפט השונים ע"י הפרקליטות כ-5339 כתבי אישום. כ- 54% מהתיקים הוגשו לבית המשפט השלום וכ-35% לבית המשפט המחוזי.

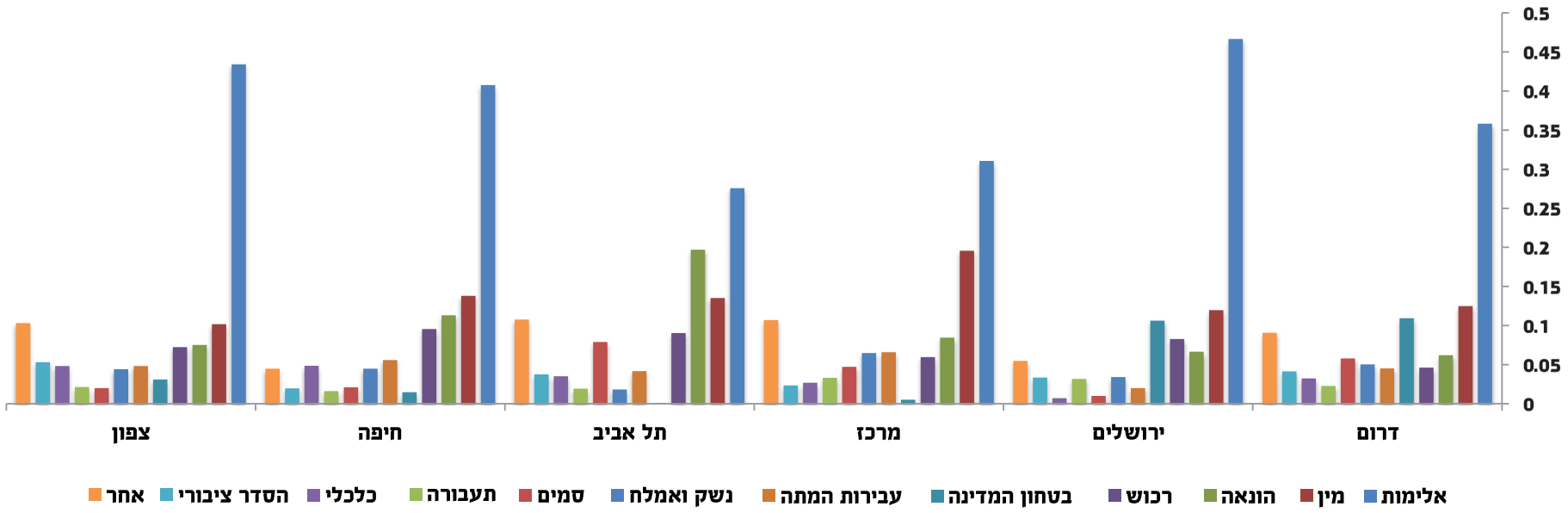

התפלגות כתבי האישום

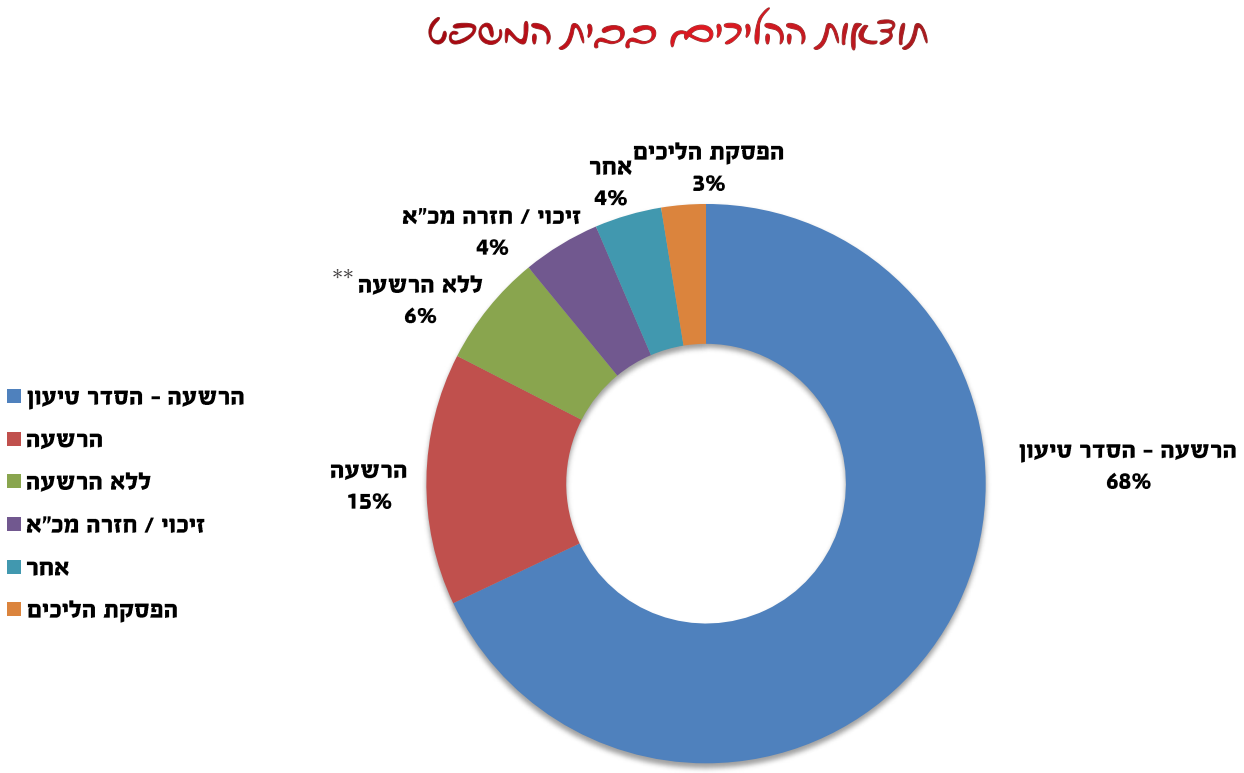
מתוך כתבי האישום שהוגשו בשנת 2015, עבירות האלימות תופסות את הנפח המשמעותי ביותר של כתבי האישום (36%) ולאחר מכן עבירות המין (13%) וההונאה (10%).

התפלגות כתבי אישום שהוגשו בעבירות לפי סימון קבירה

להלן התפלגות תוצאות ההליכים השיפוטיים שעניינם בבית המשפט הסתיים במהלך שנת 2015*:

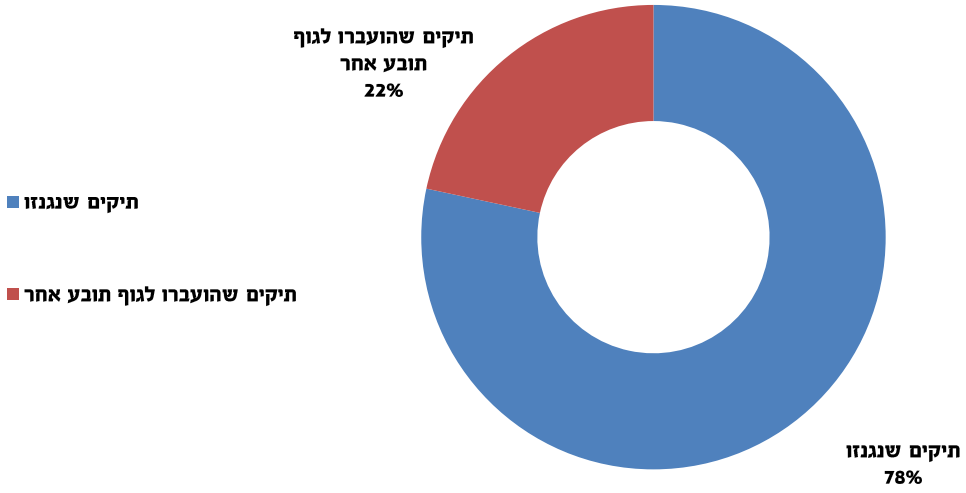

* אין המדובר בהכרח בהליכים שיפוטיים שנפתחו בעקבות כתבי אישום שהוגשו בשנת 2015

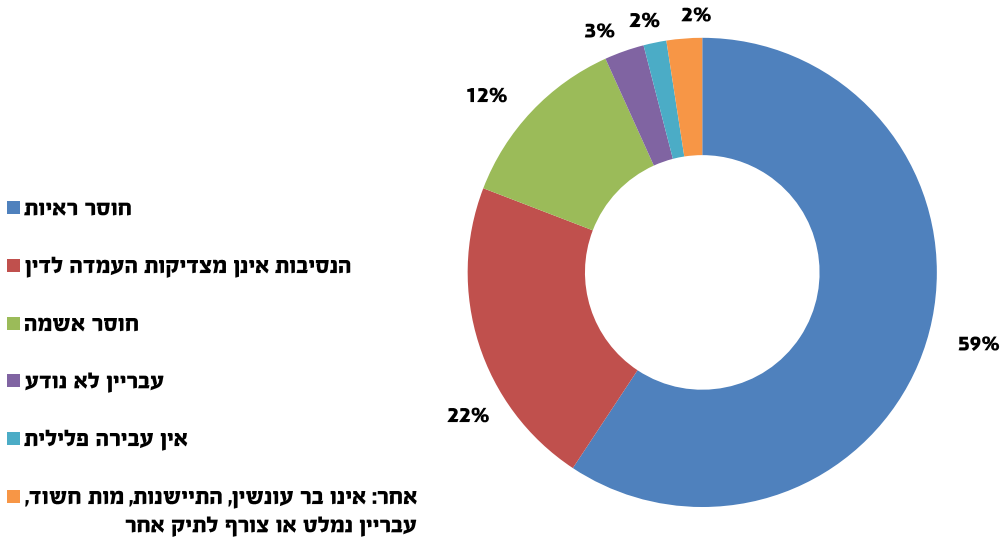
** הכוונה לקביעת בית המשפט כי הנאשם ביצע העבירה אך לא יורשע

תיקים שנסגרו במחוזות הפרקליטות ללא הגשת כתב אישום

בשנת 2015 נסגרו במחוזות הפרקליטות הפליליים, כ-25,700 תיקים,* ללא הגשת כתב אישום.

עילות הגניזה המרכזיות** הינן: חוסר ראיות ((59%) נסיבות העניין אינן מצדיקות הגשת כתב אישום (22%) וחוסר אשמה (12%).

* נגנזו בהחלטת המחוז המטפל או הועברו לטיפול התביעה המשטרתית.

** עילות הגניזה מיוחסות לחשודים ולא לתיקים. כל תיק יכול לכלול יותר מחשוד אחד.

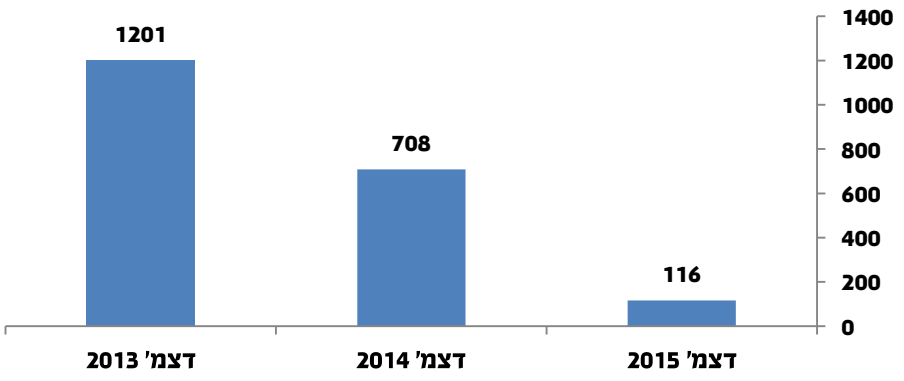
צמצום מלאי התיקים הממתינים לבירור דין (מב"ד)

תיקים הממתינים לבירור דין הם תיקים שנפתחו בפרקליטות וטרם התקבלה בהם החלטה האם להגיש כתב אישום או לגנוז באחת מעילות הגניזה.

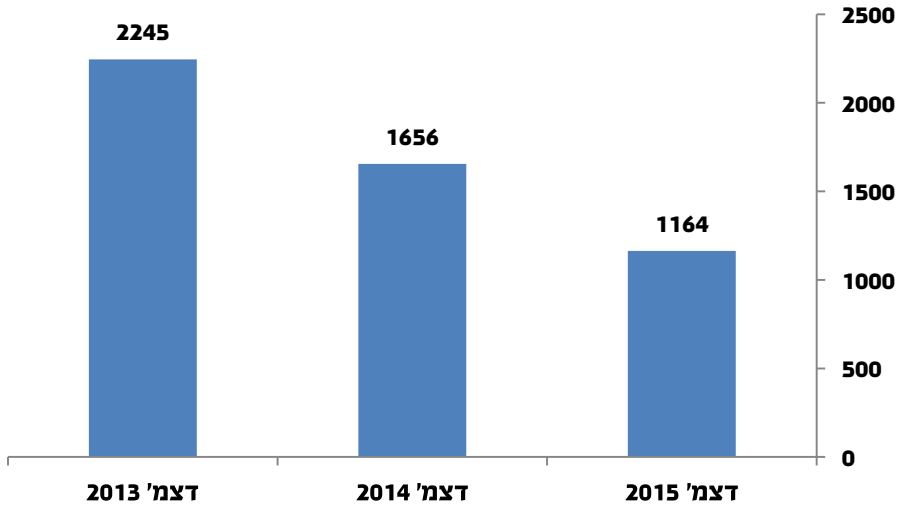
בשנים האחרונות הפרקליטות שמה לה כמטרה מרכזית את צמצום מלאי התיקים הפתוחים בכלל ובפרט את מלאי התיקים הפתוחים תקופה של למעלה משנתיים ולמעלה משנה.

נכון לסוף שנת 2015 מלאי התיקים הממתינים לבירור דין, שהיו פתוחים מעל שנתיים (כפי שנמדדו נכון לסוף שנת 2013) צומצם בכ-90% ומלאי התיקים הפתוחים בין שנה לשנתיים צומצם בכ-53%.

מלאי תיקי המב"ד הפתוחים מעל שנתיים

מלאי תיקי המב"ד הפתוחים למעלה משנה ופחות משנתיים

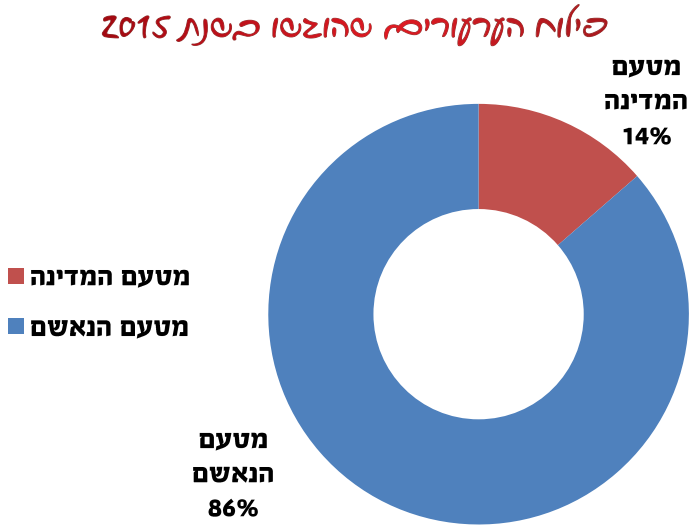

ערעורים

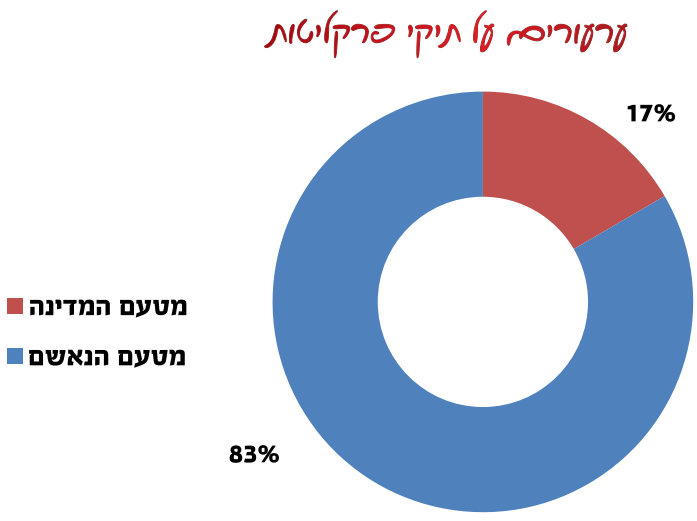
בשנת 2015 טופלו בפרקליטות כ-3,405 ערעורים פליליים שהוגשו לבתי המשפט המחוזיים ברחבי הארץ ולבית המשפט העליון.

ערעורים אלו הוגשו הן ביחס לתיקים שנוהלו בערכאה הראשונה על ידי יחידות הפרקליטות (כ-1227 ערעורים), והן ביחס לתיקים שנוהלו בערכאה הראשונה על ידי יחידות התביעה המשטרתית (כ-2178 ערעורים).

מרבית הערעורים (86%) הוגשו מטעם הנאשמים ולא על ידי המדינה.

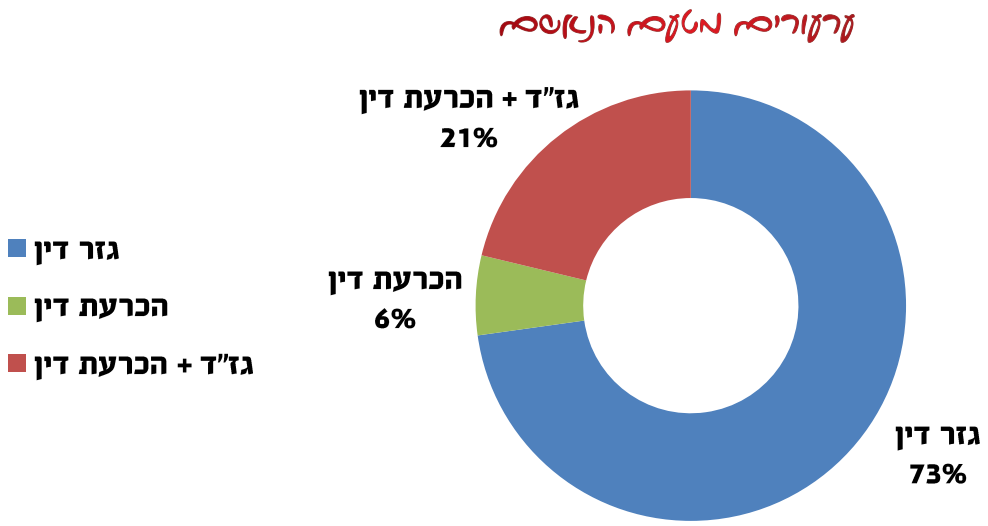
פילוח הערעורים שהוגשו בשנת 2015 ביחס לתיקים שנוהלו בערכאה הראשונה על ידי יחידות הפרקליטות (1227 ערעורים):

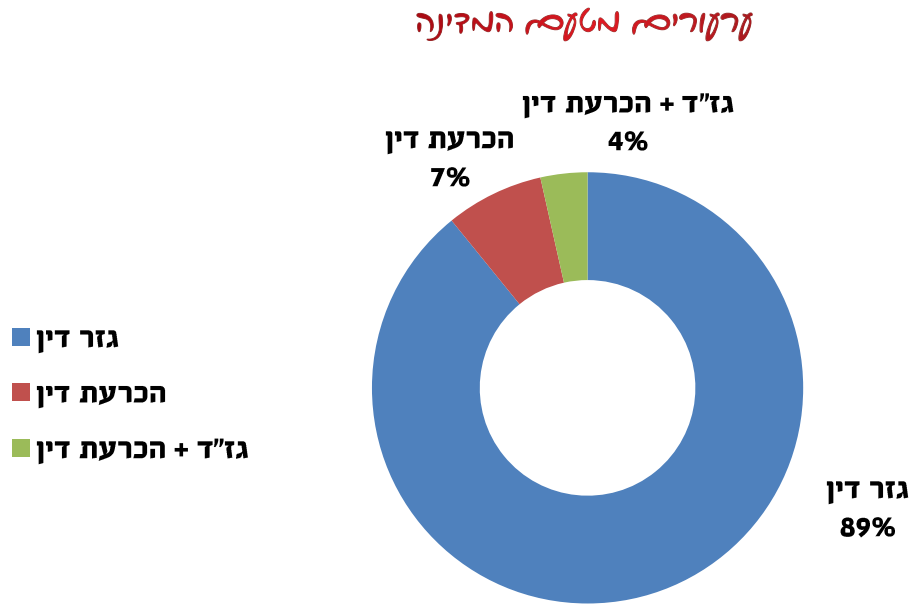

הנתונים שיוצגו להלן ובעמודים הבאים מתייחסים לערעורים שהוגשו ביחס לתיקים שנוהלו בערכאה הראשונה על-ידי יחידות הפרקליטות.

הערעורים מוגשים ככלל בגין 3 סיבות מרכזיות:
ערעור על גזר הדין, ערעור על הכרעת הדין או ערעור על גזר הדין והכרעת הדין גם יחד.

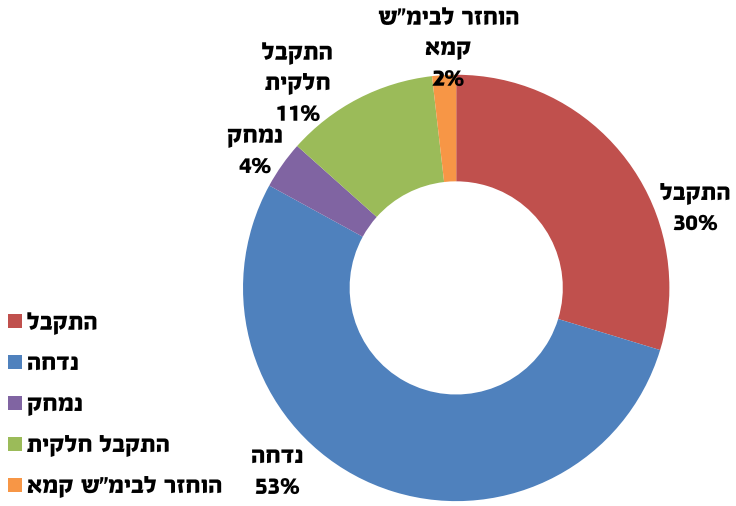
ערעורים שהוגשו בחלוקה לפי סיבת הערעור:

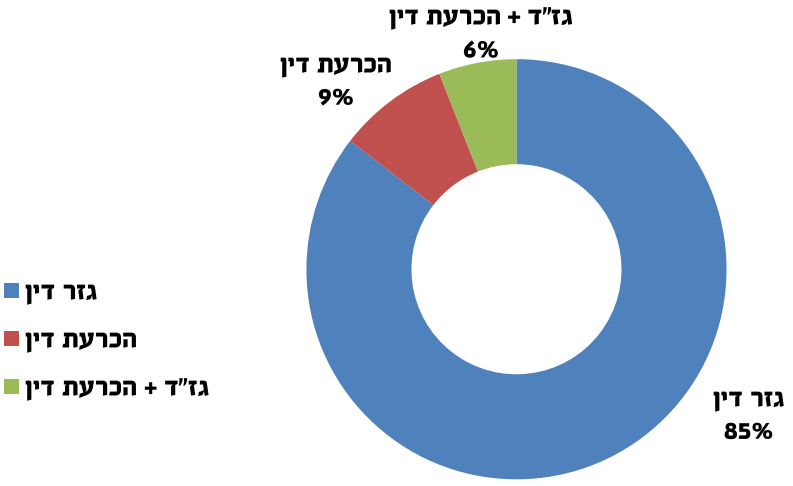
תוצאות פסקי הדין בערעורים

ערעורים מטעם המדינה

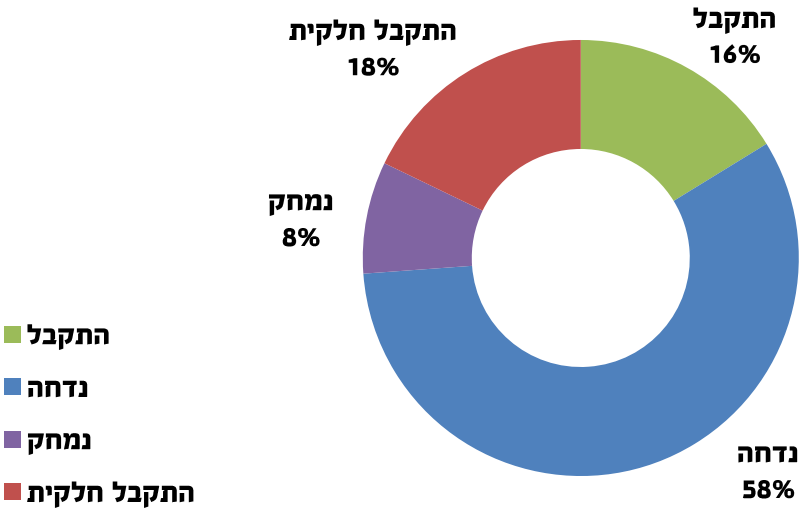

פילוח סיבות הגשת הערעור ביחס לפסקי הדין שהתקבלו באופן מלא או חלקי:

ערעורים שהתקבלו באופן מלא או חלקי

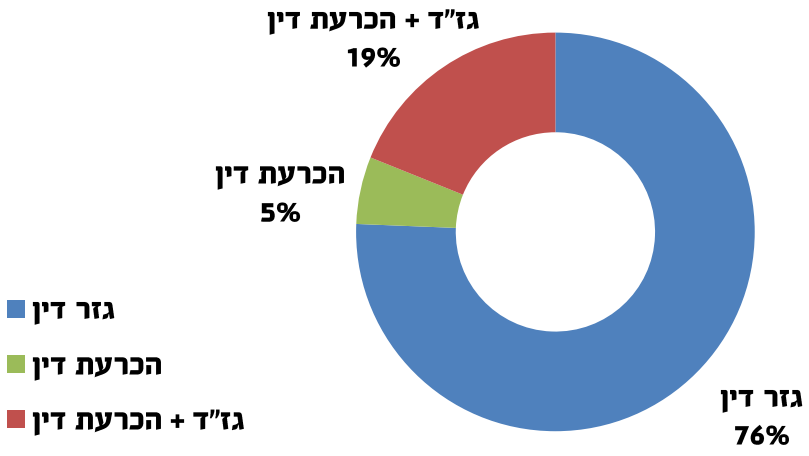

תוצאות ערעורים שהוגשו מטעם העותרת

פילוח סיבות הגשת הערעור ביחס לפסקי הדין שהתקבלו באופן מלא או חלקי:

ערעורים שהתקבלו באופן מלא או חלקי

אכיפה כלכלית משולבת

בשנים האחרונות, כחלק מאסטרטגיה ארגונית, מרכזת הפרקליטות מאמצים במלחמה בפשיעה המאורגנת באמצעות אכיפה כלכלית. כחלק מהמאמצים האלו שמה לה הפרקליטות כיעד מרכזי, להביא לגידול משמעותי בשיעור הכספים והרכוש- הנתפשים זמנית והמחולטים באופן סופי - תוך הגברת מעורבות הפרקליטות בצעדים אזרחיים ומנהליים הנלווים לאכיפה הפלילית.

כצעד ראשון להגברת מעורבות פרקליטים ייעודיים לנושא האכיפה הכלכלית החלה הפרקליטות בשלהי שנת 2011 בפיילוט "חוליות אכיפה כלכליות" במחוז דרום ובמחוז מרכז. דגש מיוחד הושם על הגברת האפקטיביות של כלי החילוט, שמשמעותו - העברה לקניינה של המדינה רכוש הקשור לעבירה, או רכוש בשווי רכוש שהולבן, וזאת כדי להגיע לתוצאה צודקת יותר, תוך עיקור הכדאיות שבפשיעה והגברת ההרתעה.

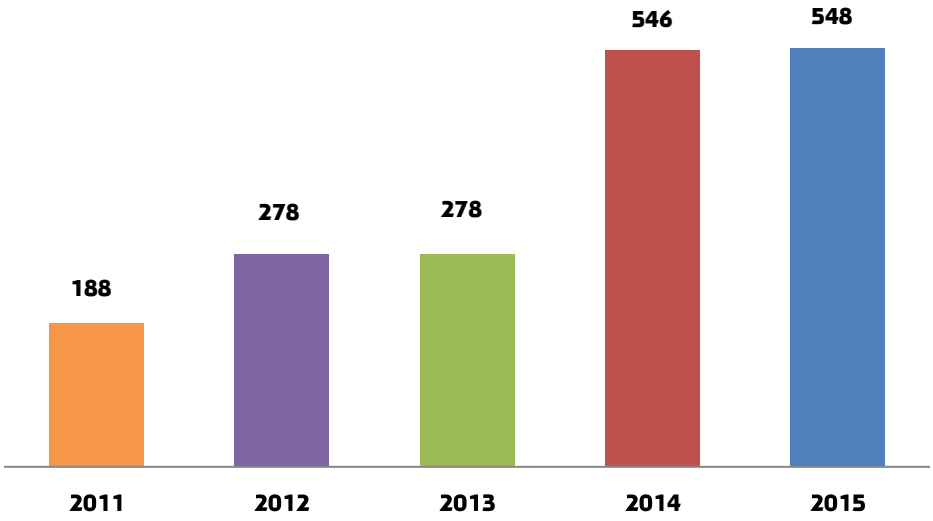
עם סיום הפיילוט המוצלח שבמסגרתו גדלו הכנסות המדינה מאכיפה כלכלית במאות אחוזים (במחוז דרום ומרכז), החלה הפרקליטות בהקמה של חוליות אכיפה כלכליות גם ביתר המחוזות. בשנת 2015 הוספה חוליה במחוז תל אביב וכעת נמצאות בהקמה שתי חוליות נוספות, במחוז צפון ובמחוז ירושלים. חוליות האכיפה מונות לפחות 3 פרקליטים: האחד, פרקליט בעל מומחיות בתחום הפיסקאלי; השני, בעל מומחיות בתחום הלבנת הון, ארגוני פשיעה וחילוטים; והשלישי, בעל מומחיות בתחום האזרחי מנהלי.

בנוסף, בשנת 2014 הוקמה יחידה חדשה במשרד המשפטים לניהול רכוש מחולט והוחל, ביוזמת הפרקליטות, בתפיסה וחילוט של מגוון רחב של סוגי רכוש, כגון מכוניות פאר, סוסים, עסקים חיים, שיקים שהוסבו, נכסי נדל"ן, וכד'.

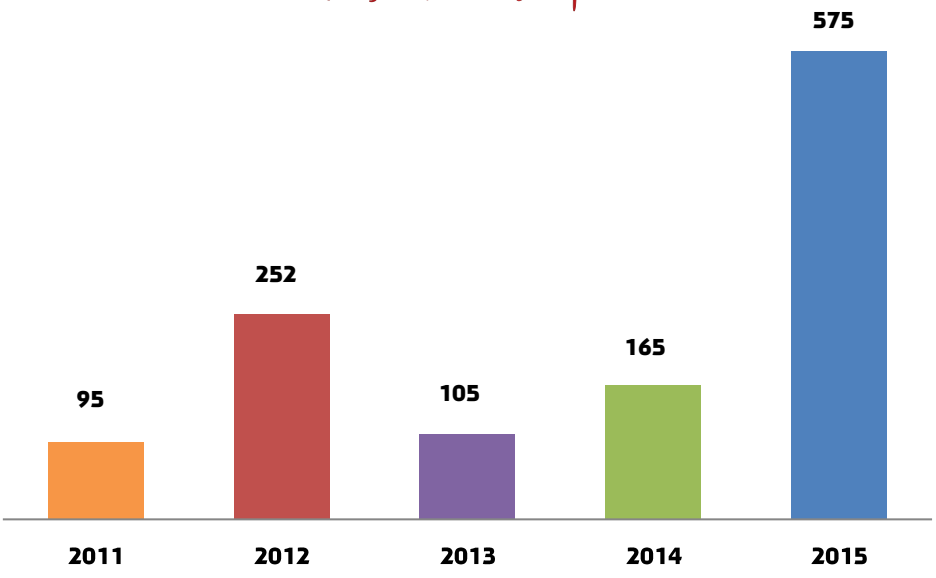
כמו כן, בהובלת הפרקליטות וביוזמת היועץ המשפטי לממשלה, החל לפעול פרויקט "מניפה", שתכליתו פעולה מרוכזת של כלל גופי האכיפה ושל רשויות אזרחיות שונות נגד ארגוני פשיעה ועבריינים מוכרים בכל מחוז ומחוז. כך, במבצעים מתואמים סולקו פולשים ממקרקעין, נגבו חובות מיסים והוצאה לפועל, אותרו וטופלו גניבות חשמל, פגיעה בתשתיות והפרות שונות של חוקי הסביבה ברחבי הארץ ובחופי הים.

בשנים האחרונות החלה הפרקליטות במדידת נתוני האכיפה הכלכלית המשולבת וזאת הן כאמצעי בקרה והן לצורך הגברת האפקטיביות של פעולותיה.

תפוסיסה (במיוני ש"ח)

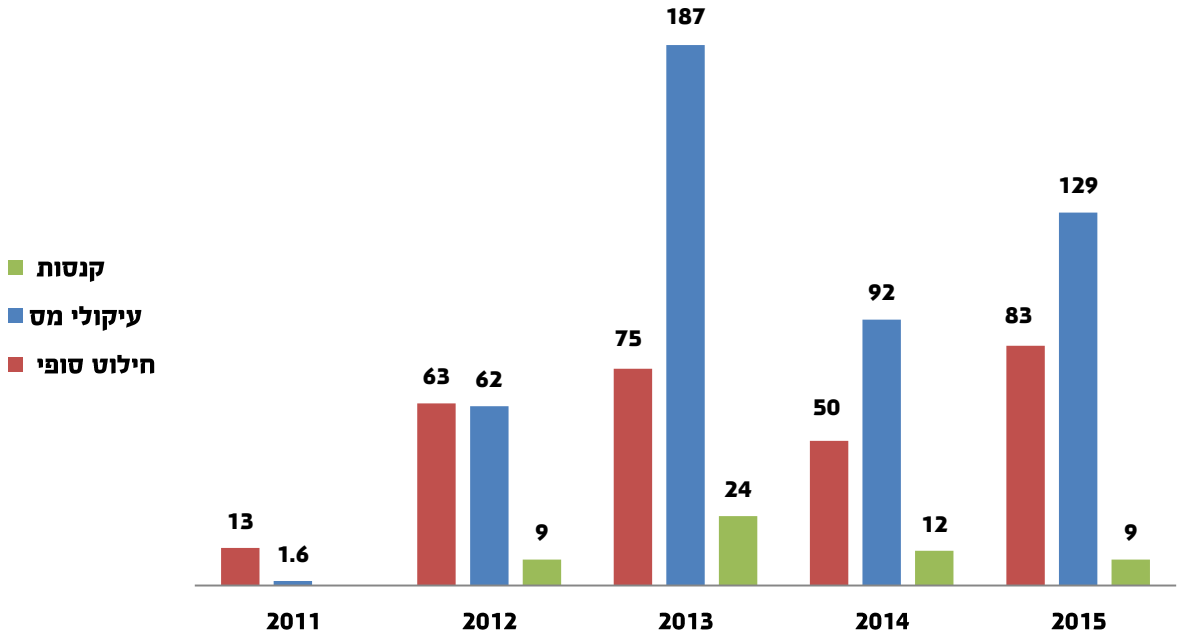
כתקשות חילוט (במיוני ש"ח)

תיק פלילי כלכלי ממוצע מתנהל בבית המשפט במשך מספר שנים, ועל כן יש קושי בהשוואת נתוני תפיסה וחילוט במהלך שנה ספציפית. על כן, החלה הפרקליטות למדוד בכל תיק בנפרד מהו אחוז הכספים והרכוש הנלקח בהוראת בית המשפט מן העבריין בסופו של ההליך (חילוט, גביית מס, קנס וכו') מתוך סך הכספים והרכוש שחילוטם התבקש בתחילת ההליך. בשנת 2015 (בדומה לשנים שקדמו לה) עמד זה על כ-70%.

מדד נוסף שנבדק הוא שיעור הכספים והרכוש שנלקחו מעבריינים בתום ההליך המשפטי. נתון זה מורכב מנתוני החילוט הסופיים שביהמ"ש אישר בתום ההליך, גובה עיקולי המס והקנסות שהושתו על הנאשם.

הסכומים הנלקחים (במיליוני ש"ח)

משרד המשפטים
פרקליטות המדינה

הפרקליטות האזרחית

תחומי הפעילות המרכזיים

הפרקליטות האזרחית פועלת כנאמן הציבור בייצוג המדינה בעניינים אזרחיים ומנהליים, לשם הגנה על זכויות הציבור, שלטון החוק וסדרי מנהל תקינים, לשמירה על נכסי המדינה והקופה הציבורית ולקידום האינטרס הציבורי.

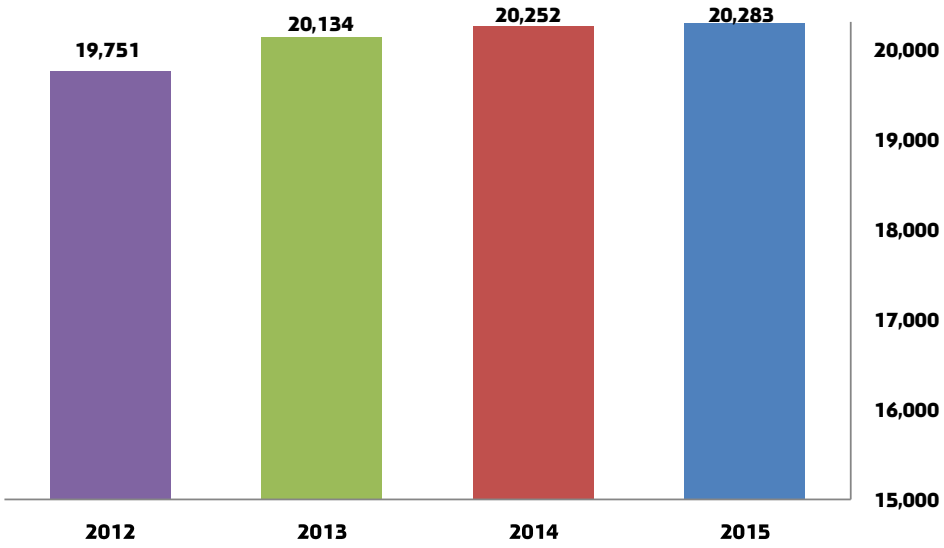
הפרקליטות האזרחית מגשימה את ייעודה באמצעות:

- הבאת האינטרס הציבורי בפני בית המשפט - בתיקים בהם קיים אינטרס ציבורי או זכות של מדינת ישראל העלולים להיות מושפעים בהליך משפטי מסוים, מתייצבת הפרקליטות האזרחית בשם היועץ המשפטי לממשלה לצורך הגנה על אינטרס זה.
- ייצוג המדינה ועובדי הציבור בהליכים אזרחיים ומנהליים, כבא-כוח היועץ המשפטי הממשלה.
- הגשת תביעות וייזום הליכי אכיפה בעניינים ציבוריים חשובים ובסכומי כסף גבוהים.
- מיקוד מאמצים בנושאים אסטרטגיים נבחרים בהתאם לתוכניות העבודה ויעדיי ההנהלה, תוך קידום שלטון החוק, קידום האינטרס הציבורי ושמירה על הקופה הציבורית.
- שימוש אפקטיבי וייזום בכלים אזרחיים ומנהליים לטיפול בייעדי האכיפה האסטרטגיים (אכיפה משולבת).

עבודת המחוזות האזרחיים

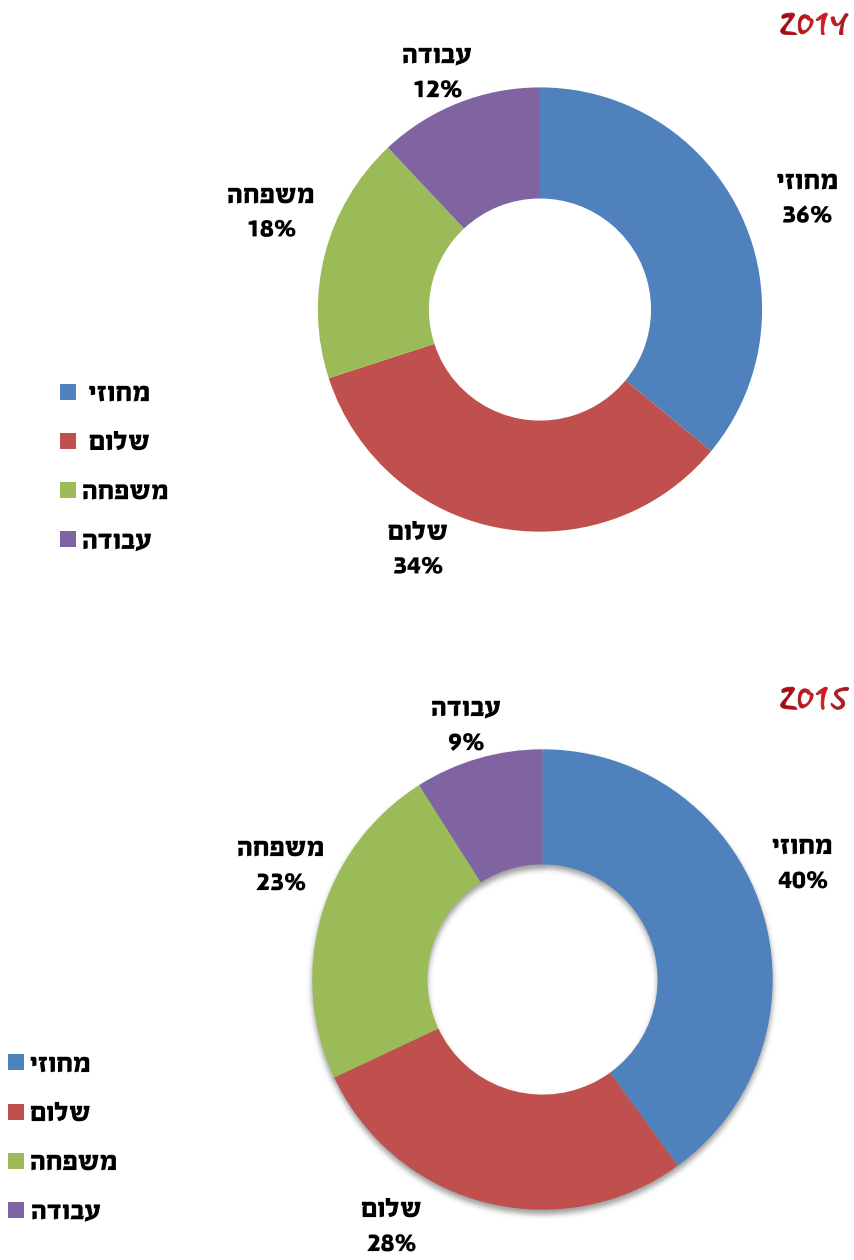
פרקליטויות המחוז האזרחיות עוסקות בייצוג המדינה בכל הערכאות, בתחומי המחוז (בתי המשפט לתביעות קטנות, בתי משפט השלום, בתי משפט לענייני משפחה, בתי הדין האזוריים לעבודה, בתי משפט לעניינים מנהליים ובתי המשפט המחוזיים), ובכל סוגי ההליכים האזרחיים והמנהליים בהם נדרש ייצוג של רשויות המדינה.

בשנת 2015, בדומה לשנים קודמות, נפתחו במחוזות האזרחיים של הפרקליטות כ-20 אלף תיקי פרקליטות.

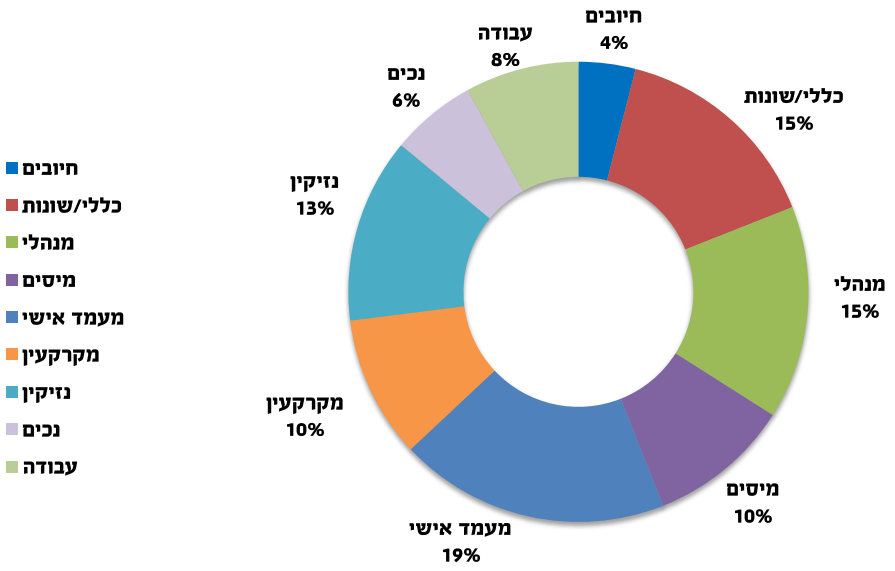
התפלגות התיקים

פרקליטויות המחוז האזרחיות מטפלות בתיקים בערכאות שונות בהתאם לסמכויות על פי דין. בשנים 2014 ו-2015 נוהלו כ-21,500 תיקים בבתי המשפט השונים בהתפלגות הבאה:

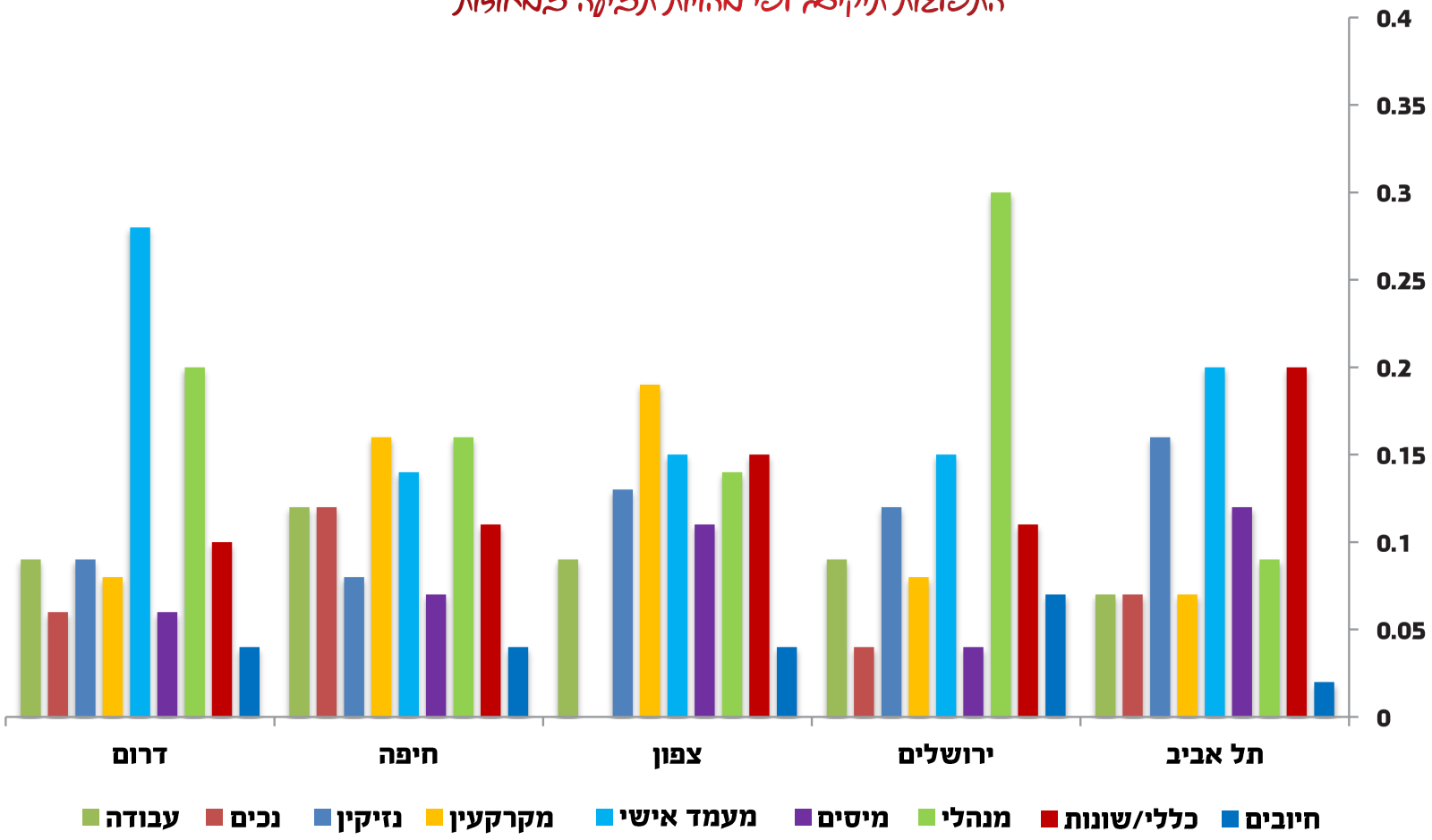

פרקליטויות המחוז האזרחיות עוסקות במגוון רחב של נושאים והליכים, בהתייחס למאפיינים הדמוגרפיים הייחודיים של כל מחוז ומחוז. בהתאם, תיקי הפרקליטות האזרחית מחלוקים באופן גס ל-8 מהויות תביעה מרכזיות - נזיקין, מקרקעין, נכים, עבודה, חיובים, מיסים, מינהלי ומעמד אישי.

התפלגות התיקים שנפתחו בשנת 2015 לפי מהויות התביעה

התפלגות תיקים לפי מהויות תביעה כאחוזים

נזיקין

בתחום הנזיקין הפרקליטות מגנה על האינטרס הציבורי במצב בו משרד ממשלתי או כל רשות ציבורית או עובד מדינה נתבעים בנזיקין. תחום הנזיקין מורכב מכמה סוגי תביעות:

- אחריות המדינה בגין פעולות הננקטות לשם אכיפת החוק בשל הפעלת סמכויות שלטוניות- מעצרים, הגשת כתבי אישום, שלילת רישיונות ועוד.
- הפרת חובות שלטוניות בנושאי פיקוח- חקיקה, אכיפה ועוד.
- כשלים של המדינה כרגולטור וכמי שמסדירה תחומים שונים- זיהום סביבתי, אירועי טביעה, חשיפה לחומרים מסוכנים ונזקי קרינה ועוד.
- פעולות של עובדי מדינה שנתבעים באופן אישי- במקרים אלו נבדקת האפשרות להעניק הודעת הכרה בחסינות העובד, וזאת רק במקרה בו עשה את מעשיו במסגרת תפקידו השלטוני וכן כל עוד לא עשה את מעשיו בכוונה או בידיעה שהוא גורם נזק. הענקת חסינות לעובד מדינה מורידה את שמו מכתב התביעה והמדינה נתבעת במקומו.
- מקרים בהם המדינה נתבעת בגין פעולה של עובד מדינה ספציפי- במקרים אלו המדינה היא הנתבעת כגוף שהינו בעל אחריות ביחסי עובד-מעביד או שולח-שלוח.
- המדינה כמחזיקת מקרקעין- תביעות פיצוי בגין הפקעה.
- תביעות לשון הרע.

מקרקעין

93% מהקרקעות במדינת ישראל נמצאות בבעלות ציבורית תחת ניהולה של רשות מקרקעי ישראל. מנהל מקרקעי ישראל הפך בעקבות הרפורמה בשנת 2009 וחקיקת חוק רשות מקרקעי ישראל לרשות ממשלתית- רשות מקרקעי ישראל. פרקליטויות המחוז השונות מטפלות בתביעות המוגשות בעיקר נגד רשות מקרקעי ישראל. תביעות אלו עוסקות בנושאים שונים, כגון: תביעות להכרה בזכויות במקרקעין כמו בעלות וחכירה, תביעות כספיות העוסקות בשינוי יעוד קרקע או ניצולה, תביעות לפיצויים בגין הפקעת שטחים לצורך תשתיות, תביעות העוסקות בסיווג מקרקעין, תביעות כספיות העוסקות במכרזי מקרקעין, תביעות לפדיון קרקע ועוד.
ישנן גם תביעות יזומות מטעם המדינה בנושאים כגון: תביעות להשבת קרקע במקרה של שינוי יעוד, תביעות לפינוי פולשים והריסת מבנים, תביעות כספיות שעניינן תשלום דמי שימוש, תביעות בעילת עשיית עושר ולא במשפט בגין שימוש במקרקעי המדינה ללא הרשאתה של רשות מקרקעי ישראל ועוד.

עבודה

תביעות בתחום זה כוללות מחלוקות הן מתחום משפט העבודה הקיבוצי והן מתחום משפט העבודה הפרטי. תביעות אלו עוסקות בתחום יחסי העבודה, לרבות: שכר, תנאי עבודה וגמלאות, תביעות השעיית עובדים ומשמעת, תובענות ייצוגיות בהן המדינה נתבעת כמעביד. כמו כן, בתביעות שהמדינה אינה צד להן, לרבות תובענות ייצוגיות, אך הן בעלות פוטנציאל השפעה על אינטרס הציבור, הפרקליטות האזרחית מייצגת את האינטרס הציבורי במסגרת סמכויות היועץ המשפטי לממשלה להתייצב בהליך. בנוסף, המחלקה למשפט עבודה, בשיתוף עם משרד האוצר, מטפלת בנושא אכיפת שכר בגופים מתוקצבים ונתמכים, וכן מייצגת ומלווה את הממונה על השכר בכל הנוגע לפיקוח התקציבי על גופים ציבוריים אלו.

מנהלי

המשפט המנהלי עוסק בהליכים משפטיים של גופים או פרטים התוקפים החלטות ודרכי עבודה של הרשויות במדינת ישראל.
בתחום זה פרקליטות המחוז מייצגת את רשויות המדינה בעתירות מנהליות, ערעורים מנהליים ותובענות מנהליות המוגשות בבית המשפט לעניינים מנהליים במחוז הטריטוריאלי שבו היא עובדת. בכל מחוז אופי התביעות משתנה לפי המבנה הדמוגרפי שלו. תביעות בתחום המנהלי נוגעות בתחומים הללו: מכרזים, תכנון ובניה, חופש המידע, רישוי, רשויות מקומיות וחינוך, מנהל אוכלוסין.

חוזים וחיובים

במסגרת טיפולה של הפרקליטות האזרחית מייצגת הפרקליטות האזרחית את גופי המדינה השונים בתחומים הבאים:
תביעות בגין התקשרויות חוזיות, תביעות בגין חיובים שונים, לרבות חיובים מעין חוזיים וכן תביעות יזומות של המדינה כנגד גורמים אחרים בעניינים אלו.
הליכי חדלות פירעון של תאגידים שונים וכן ופשיטת רגל של יחידים, בהם יש מעורבות למי ממשרדי הממשלה (כנושה, צד ג', רגולטור/רשות מנהלית רלבנטית וכו'),
הליכים בתחומי הקניין הרוחני - תביעות בגין הפרות זכות כנגד המדינה וכן תביעות בגין הפרות זכויות המדינה בתחום הקניין הרוחני.
הגנה על החלטות רשם הפטנטים ורשם סימני המסחר והמדגמים.
תובענות ייצוגיות כנגד המדינה, עמדות מטעם היועץ המשפטי לממשלה בהליכי תובענות ייצוגיות וכן עמדות מטעם היועץ המשפטי לממשלה בנוגע להסדרי פשרה בתובענות ייצוגיות.
ייצוג רגולטורים שונים (לדוגמא פיקוח על הבנקים, פיקוח על הביטוח, רשות ניירות ערך) בהליכים שונים בהם נדרשת עמדתם בבית המשפט וכן הליכי אכיפה מנהליים של רגולטורים אלו, ככל שהם מגיעים לבתי המשפט בהליכים מנהליים או אזרחיים.

מעמד אישי

בתחום זה הפרקליטות האזרחית מייצגת הפרקליטות את רשויות המדינה, משרדי הממשלה ואת עמדת היועמ"ש בהליכים שעניינם מעמדו האישי ורווחתו של הפרט, לרבות: קביעת אבהות, שינוי אבהות רשומה, הליכים הקשורים בהליכי פונדקאות המבוצעים על ידי ישראלים בחו"ל, שימוש בזרע מן המת, תיקון פרטי מרשם אוכלוסין, מקרים מיוחדים של טיפולי פוריות, שימוש בתאי רביה, תביעות לתיקון גיל, בקשות להיתר נישואין ועוד.

מיסים

בתחום זה הפרקליטות מייצגת את המדינה בכל התיקים אשר מעוררים שאלה בנושא פיסקאלי. תיקים אלה (אשר מרביתם מתבררים בבית המשפט המחוזי היושב כערכאה הדיונית) כוללים - ערעורי מס הכנסה, ערעורי מע"מ, עררי מיסוי מקרקעין, ערעורי מס רכוש וקרן פיצויים, וכן תיקי מכס, מס קניה ושאר המיסים העקיפים. כמו כן, המחלקה מטפלת בהליכים אזרחיים אחרים, אשר במסגרתם עולות שאלות מתחומי המס השונים, או שרשויות המס הן צד לאותם הליכים. בנוסף, המחלקה הפיסקאלית בפרקליטות מחוז תל אביב (אזרחי) מטפלת בכל התובענות הייצוגיות שמוגשות במחוזות תל אביב והמרכז אשר עוסקות במחלוקות שבתחומי המס השונים.

תיקי המס, במהותם, הם תיקים סבוכים אשר ניהולם דורש מומחיות רבה. לחלק ניכר מהתיקים קיימת השלכה רוחבית, במיוחד כאשר מדובר במחלוקות משפטיות עקרוניות. כמו כן, מדובר בתיקים שהיקפם הכספי עשוי להיות גדול במיוחד.

התייצבות יועץ

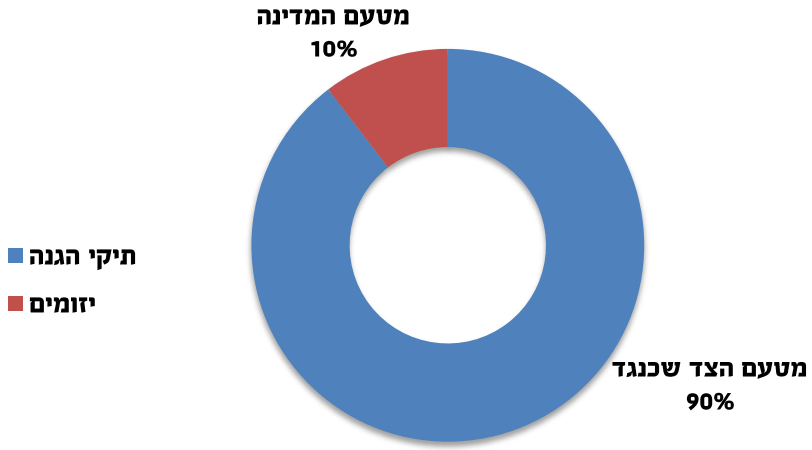
הליך שבו היועץ המשפטי לממשלה מתייצב להבטיח שמירתם של אינטרסים ציבוריים בעלי חשיבות, למרות שההליך מתנהל בין שני צדדים פרטיים. התייצבות יועץ יכולה להיות בכל אחד מסוגי התביעה, בכל הליך ובכל ערכאה.

המחלקה האזרחית

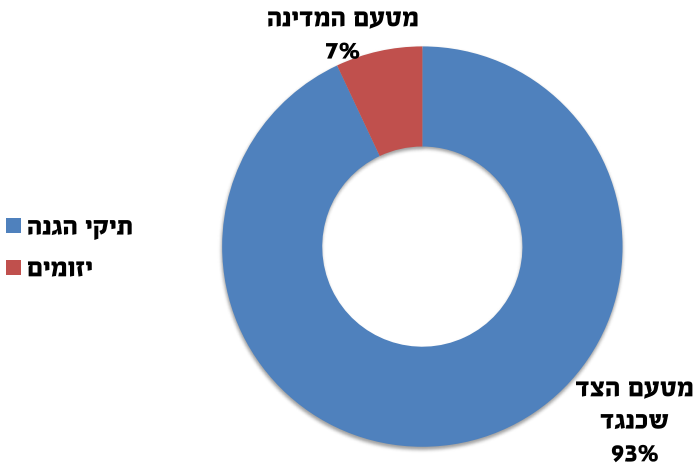
התפלגות התיקים במחלקה האזרחית בפרקליטות המדינה

המחלקה האזרחית בפרקליטות המדינה מטפלת בתיקים המתנהלים בביהמ"ש העליון, הן בייצוג המדינה בערעורים והן כיוזמת הליכי ערעור.

2014

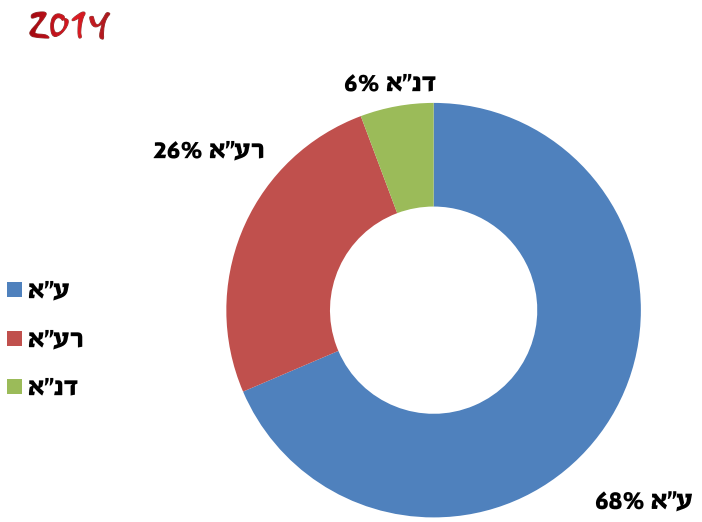
2015

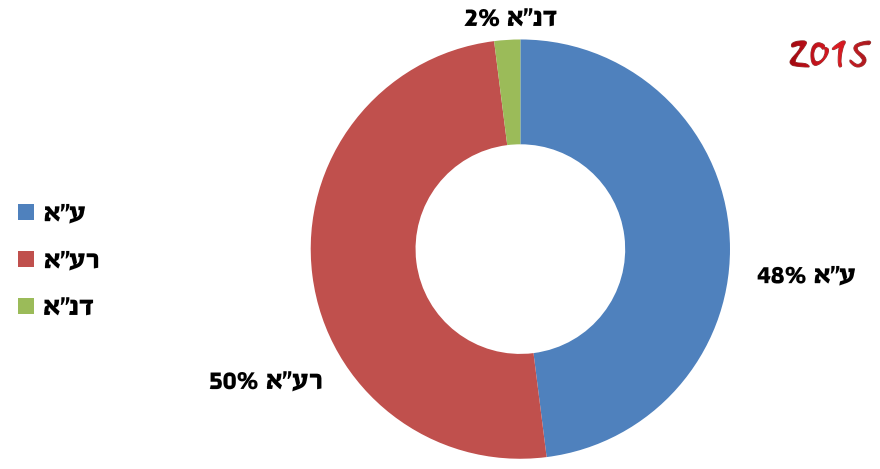

התפלגות התיקים שהוגשו מטעם המחלקה האזרחית בפרקליטות המדינה

המחלקה האזרחית יוזמת הליכים בביהמ"ש העליון. התיקים היזומים מתחלקים ל-3 הליכים מרכזיים:

- ערעורים אזרחיים - ערעור בזכות על הליך שהתנהל בבימ"ש מחוזי כערכאת שיפוט ראשונה.
- רשות ערעור אזרחי - ערעור ברשות, זוהי למעשה בקשה לקבל את הזכות לערער בשתי סיטואציות:
  - ערעור על החלטה אחרת שאיננה פסק דין
  - ערעור "בגלגול שני" - ערעור על פסק דין שני שניתן באותו הליך (נדון בבימ"ש שלום כערכאה דיונית ולאחר מכן בבימ"ש מחוזי כערכאת ערעור).
- דיון נוסף אזרחי - בקשה לדיון נוסף בהרכב מורכב של שופטי ביהמ"ש העליון בהליך שכבר ניתנה בו פסיקה ע"י ביהמ"ש העליון.

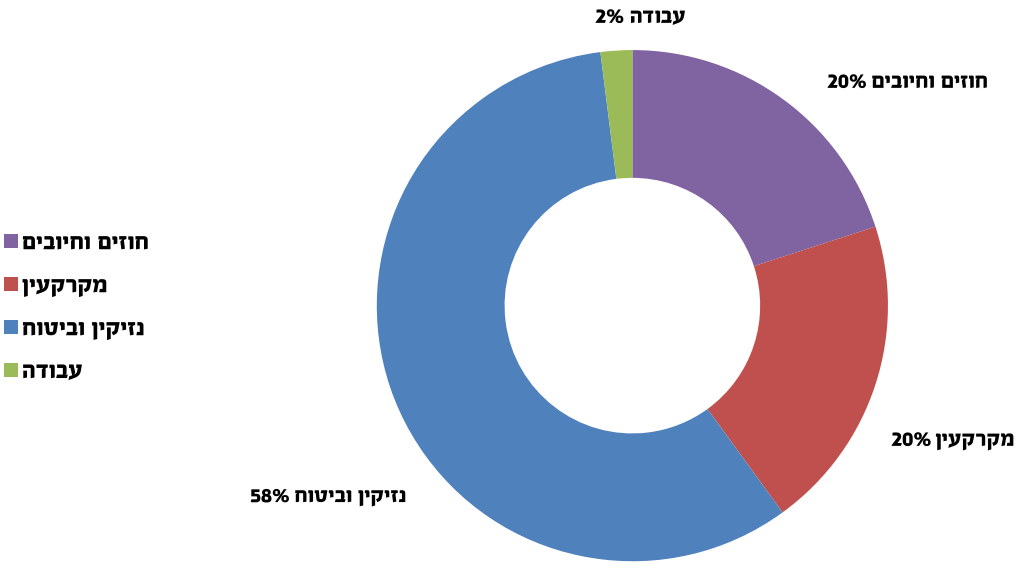
אכיפה אזרחית

כחלק מהאסטרטגיה של הפרקליטות האזרחית להגברת התביעות היזומות, ובכלל זה פעילות יזומה, שמה הפרקליטות דגש במסגרת עבודת המחוזות, בשנים האחרונות, על קידום השמירה על שלטון החוק ותכלול עבודה בינמשרדית בנושא; לדוג' קיום שולחנות עגולים בכל מחוז עם גורמי האכיפה במחוז במטרה להגן על נכסי המדינה; הגשת תביעות יזומות חדשניות (בגין השבת עלויות הריסת מבנים) ושמירה על הקניין הרוחני של המדינה.

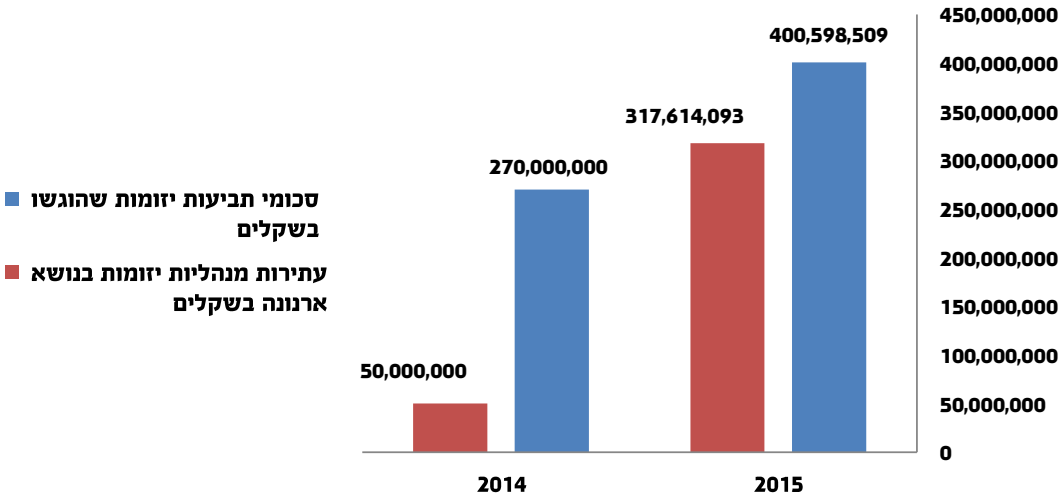
בנוסף, הוקמה בשנת 2008 היחידה לאכיפה אזרחית (בעבר היחידה לתביעות יזומות ומיקור חוץ). היחידה פועלת בשני מישורים - ייזום והגשת תביעות יזומות, והפעלת מנגנון מיקור חוץ שמטרתו לאפשר לפרקליטות המחוז להתמקד בתיקים השלטוניים והמשמעותיים לרבות בתביעות יזומות.

עבודת הייזום של האכיפה האזרחית עומדת בבסיס האסטרטגיה האזרחית של הפרקליטות, והיא נדרשת כדי ליצור אפקט אכיפתי בעל משמעות. עבודה זו דורשת תיאום מול משרדי הממשלה לאיתור תופעות ותביעות אשר לא היו מגיעות לשולחן הפרקליטות ללא הייזום המתמיד של היחידה; איתור תופעות כלל ארציות; הבניית תפיסה משפטית לטיפול בתופעות; וגיבוש תיקים קונקרטיים הן מבחינה משפטית והן מבחינה עובדתית.
במסגרת תכנית העבודה של היחידה, הוגשו עד היום, תביעות בסכום כולל של מעל 2.5 מיליארד ₪, וזאת בנוסף לתביעות לסעדים שאינם כספיים (סילוק יד, הליכי אכיפה וכיו"ב), אשר משמעותם הציבורית והכלכלית אינה פחותה מהתביעות הכספיות.

בשנת 2015 הוגשו תביעות לפי החלוקה הבאה:

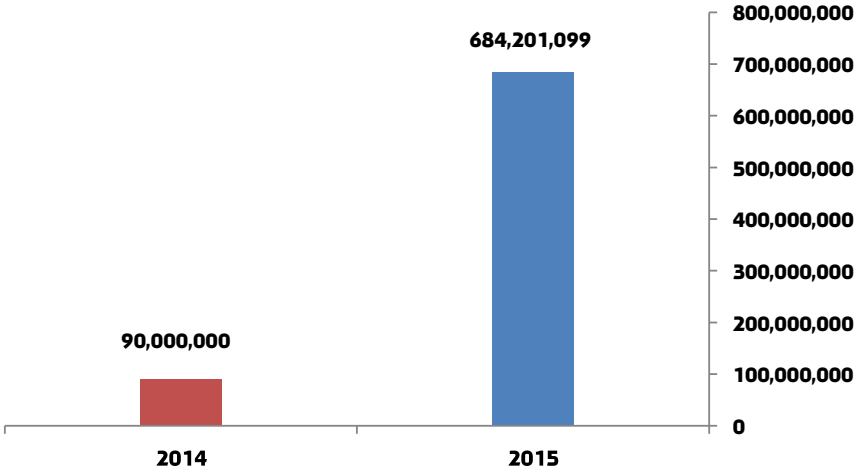

סכומי הליכים יזומים שהוגשו בשנים 2014 ו - 2015

סכומי תביעות שנפסקו לטובת המדינה בשנים 2014 ו-2015

** הערה - בשנת 2015 שולם במסגרת בוררות ים המלח סכום של 625,960,406 ש"ח

מאבק במחוללי פשיעה

בהתאם להחלטת היועץ המשפטי לממשלה לקדם מדיניות של אכיפה כוללת נגד מחוללי פשיעה, הוקמו בכל מחוז צוותי פעולה בראשות פרקליט מחוז אזרחי, פרקליט מחוז פלילי ומפקד מחוז ממשטרת ישראל. צוותי הפעולה נפגשים אחת לתקופה מוגדרת, כאשר בישיבות מציגה המשטרה את יעדי האכיפה המחוזיים והפרקליטות האזרחית מגבשת מדיניות אכיפה אזרחית-מנהלית. תכניות הפעולה והיעדים לאכיפה האזרחית מתנקזים ל"שולחנות עגולים" שהוקמו בכל מחוז והפרקליטות האזרחית מספקת מענה רציף ומתמיד לחברי השולחן העגול וליעדים המוצפים ע"י המשטרה. מעבר למענה האמור, הפרקליטות האזרחית יוזמת מהלכי אכיפה, מקשרת ומתאמת בין גורמי המדינה האמונים על זרועות האכיפה האזרחיות-מנהליות, נותנת מענה לסוגיות משפטיות שמתעוררות ומלווה בפועל את פעולות האכיפה בשטח.

מעבר לצוותים המחוזיים, הקים היועץ המשפטי לממשלה, גם צוות ארצי אשר מתכלל את מלאכת האכיפה בהתייחס ליעדים ארציים של המשטרה. גם צוות זה נדרש לביצוע מדיניות אכיפה אזרחית-מנהלית, כאשר מנהל היחידה לאכיפה אזרחית אמון על פן זה בצוות הארצי. לפיכך, נדרשת היחידה לאכיפה אזרחית לתת מענה לצוות הארצי, כפי שנותנת פרקליטות המחוז האזרחית בצוות המחוזי. כיום נעשה מהלך של הרחבת עבודת הצוות הארצי ושיתוף פעולה בין יחידות פליליות ארציות ליחידה לאכיפה אזרחית.